საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

სამშაბათი, 14 ოქტომბერი, 1919 წ.

ერთობა

ფასი 2 მანეთი

გაზეთი ღირს 1 თვით 50 მანეთი, [illegible] ყველგან 2 მანეთი, განცხადების ფასი, როგორც [illegible]ველ გვერდზე, ისე მეოთხეზე, პეტიტის სტრიქონი 3 მანეთი. სამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრივი ზომისა 60 მანეთი. ნისია განცხადებები არ დაიბეჭდება. რედ[illegible] და კანტორის ადრესი: რუსთაველის პრ. № 24.

ტელეფონი 16—62.

№ 233 ორგანო საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა № 233

აქეთის რაიონის ს. ს.-დ. მ. პ. კოლექტივი ღრმა მწუხარებით აუწყებს ამხანაგებს, რომ 18 ოქტომბერს, შაბათს, დილით ს. ზემო-აქეთში დანიშნულია 40 დღის წირვა და პანაშვიდი ტრაღიკულად გარდაცვალებულ სახალხო გვარდიის განსაკუთრებულ ბათალიონის უფროსის ამხანაგ

სიმონ მათეს ძე ხუხუნაიშვილის

პატივსაცემლად. (2679—1—1)

18 ოქტომბერს, შაბათს, დილით დანიშნულია ს. ზემო-აქეთში, ტრაღიკულად გარდაცვალებულ თავისუფლებისათვის თავდადებულ მებრძოლ და სპეტაკ სახალხო გვარდიის განსაკუთრებულ ბათალიონის უფროსის ამხ.

სიმონ მათეს ძე ხუხუნაიშვილის

40 დღის წირვა და პანაშვიდი, რასაც ულრმესი მწუხარებით აუწყებს ამხანაგებს, ნაცნობთ და მეგობართ ზემო აქეთის ს. ს.-დ. მ. პარტიის ძირითადი ორგანიზაცია. (2679—1—1)

დენიკინის გამარჯვების მოლოდინში

დენიკინის ჯარი რკალივით ერტყმის გარს ბალშევიკების ძლიერების ცენტრს—მოსკოვს. თუ მართალია გაზეთებში გამოქვეყნებული ცნობა, რომ ამერიკა კოლჩაკს უნდა დაეხმაროს ფულით და იარაღით, რუსეთის რეაქციის გამარჯვება უზრუნველყოფილად უნდა ჩაითვალოს. რასაკვირველია, ძნელია ამ გამარჯვების ვადის გამოანგარიშება, შესაძლოა ევროპას რაიმე მოულოდნელი შემთხვევა მიუძღვნას სოციალურმა მოძრაობამ და სამოქალაქო ომი იქ, კერძოთ კი რუსეთში, ერთობ გახანგრძლივოს. მაგრამ თუ მოულოდნელობას არ ექნა ადგილი, ბალშევიკურ რუსეთის დამარცხება აუცილებელია.

ბალშევიკების სხვა მემკვიდრე, გარდა დენიკინ-კოლჩაკის შავი ლაშქრისა, ჯერჯერობით რუსეთის სინამდვილეში არა სჩანს.

როგორც პოლიტიკურ პარტიას, ჩვენ ოცნებისა და კეთილ სურვილებისათვის არა გვცალიან, არც ჩვენებური კომუნისტების დონკიხოტობა გვიზიდავს, რომ მთელი ქვეყნის და კერძოთ რუსეთის პროლეტარიატის სამშვიდობოზე გამოყვანა ვიკისროთ. ეს აღემატება ჩვენს ძალღონეს და ამიტომ ჩვენი მოვალეობაა ვიზრუნოთ იმაზე, თუ როგორ გადავარჩინოთ ჩვენი ხალხი განადგურებას, როგორ შევქმნათ მისთვის ისეთი პირობები, რომელშიაც ის შესძლებს განავითაროს თავისი კულტურულ-ეკონომიური ძალები და მომავალ სოციალისტურ ოჯახის წევრი გახდეს. და თუ ასე დავსვამთ საკითხს, ჩვენთვის ერთნაირად საშიშოა როგორც ბალშევიკების, ისე დენიკინის გამარჯვება, რადგან დღეს პირობები ისეთია, რომ არც საბჭოთა რუსეთი და არც დენიკინი არ დაუშვებენ ამიერ-კავკასიის, კერძოთ საქართველოს დამოუკიდებელ არსებობას. საბჭოთა რუსეთის აქ შემოსვლა გამოიწვევდა სამოქალაქო ომის უსაშინლეს სახით დატრიალებას, ხოლო დენიკინის შემოსევა პირდაპირ გაწყვეტა იქნებოდა ჩვენი ხალხის, განსაკუთრებით განაპირა, მოსაზღვრე კუთხეების.

როგორც უკვე მოვიხსენიეთ ზემოთ, დღეს-დღეობით მხოლოდ ბალშევიკების დამარცხებას უჩანს პირი და მაშასადამე დენიკინის გამოლაშქრებას, ან ყოველ შემთხვევაში გამოლაშქრებისათვის სამზადისს მაინც ახლო მომავალში უნდა მოველოდეთ,

რა უნდა ვქნათ ასეთ პირობებში?

უკანასკნელ წელიწად ნახევრის განმავლობაში, ჩვენმა ხალხმა ყველა მისმა თვალსაჩინო წრეებმა, მიუხედავათ ათასგვარი გაჭირვებისა, გულით შეიყვარა დამოუკიდებელი სახელმწიფოებრიობა, ჩვენი ხალხი, შეიძლება ითქვას, სულიერად დაუკავშირდა ამ დამოუკიდებლობას, არა იმიტომ, რასაკვირველია, რომ ის სეპარატიული, ან გაუტანელია, არა: ის ასი წლის განმავლობაში მოთმენით იტანდა რუსეთის მძიმე უღელს და არასოდეს რუსეთის ჩამოშორებაზე არ უფიქრია, რადგან მოელოდა რუსეთის დემოკრატიასთან ერთად ღონიძიებას. მაგრამ, როცა გაიცნო ჩვენი ხალხი რუსეთის ცხოვრების ორ უკიდურესობას—წითელ და შავ დიქტატურების თავ[illegible] ლენინ-დენიკინის სახით, მან იგრძნო რუსეთთან დაბრუნების შეუძლებლობა.

და ეს რუსეთის საშინელი აჩრდილი და ევროპიულ ცხოვრების სფეროში შესვლა აიძულებს ქართველ ხალხს ეძიოს კულტურული მოკავშირე, რომელიც თითონაც ისარგებლებს ჩვენი მეგობრობით და ბუნებრივი სიმდიდრით და ჩვენც გაგვიადვილებს ბარბაროსთაგან თავდაცვას.

ამ თავდაცვის და ევროპიელ მოკავშირის პოვნის საქმეში დიდს სამსახურს გაგვიწევდა მეზობლებთან მორიგება. აზერბეიჯანთან ჩვენ უკვე გვაქვს სამხედრო კავშირი და თუ სომხებმა უარყვეს ძველი ნაცადი გზა პროვოკაციისა და სიძულვილის და მართლა გულწრფელად მოინდომეს სადაო კითხვების მშვიდობიანის გზით გადაჭრა, ჩვენი ახლო მომავალი დიდათ იქნება უზრუნველყოფილი.

შეთანხმება მეზობლებთან და მჭიდრო კავშირი ევროპასთან—ასეთია ის გზა, რომელსაც რუსეთის საფრთხე გვიკარნახებს.

პრესა

„სახალხო საქმე“ მოწინავე წერილში ეხება სამინისტროების მოწყობას, აღნიშნავს, რომ მართველობის გამარტივებამ იმ სახით, რომელიც ჩვენ მივიღეთ, (ე. ი. მინისტრთა რიცხვის შემოკლებით ვერ მოგვიტანა სასურველი შედეგი და სხვათა შორის შემდეგს სწერს:

„საჭიროა უეჭველათ ყურადღება მიექცეს ამ გარემოებას და მოხდეს ერთნაირი განაწილება შრომისა. მაშინ პასუხსაც ადვილათ მოვსთხოვთ სათანადო უწყებათა წარმომადგენლებს. თორემ ეხლა იმდენი საქმეა ყოველ ცალკე დარგში, რომ ყოვლათ შეუძლებელია ფიზიკურათ მისი სათანადოთ მოვლა-გაძღოლა. ჩვენ არ მოვითხოვთ რაიმე პოლიტიკურ ცვლილებას ამ ჟამათ, ეს სხვა კატეგორიის საკითხია, რომელზედაც განსაზღვრულ აზრს ადგია ჩვენი პარტია დამფუძნებელი კრების მოწვევის ხნიდან. დაე თვით მმართველმა პარტიამ გაუწიოს ანგარიში შექმნილ მდგომარეობას და თავისსავე ამხანაგებში გაანაწილოს სამუშაო, ვინაიდან რთული მომენტია აღმშენებლობითი მუშაობისა და თითო კაცისათვის მრავალ საქმეთა აკიდება მიზან-შეუწონელია როგორც თვით მინისტრის, ისე საერთო სახელმწიფოებრივ საქმისთვის“.

საქმე სრულებით ისე არ არის, ვითომ მართველ პარტიას სურდეს თავის ამხანაგებში გაანაწილოს სამუშაო. „სახალხომ“ უნდა იცოდეს, რომ ბევრი საპასუხისმგებლო უწყებაა არა ჩვენი ამხანაგების ხელში, მაგრამ ამას გამო უკეთესობა არავის უგრძვნია. ერთში მართალია „სახალხო“: ისეთი გამარტივება, რომელიც დღეს არის, არაა სასურველი, რომ გამარტივება უნდა ეხებოდეს თვით უწყებათა რეორგანიზაციას. ეს დიდ მნიშვნელოვანი კითხვაა და მისი სათანადოთ გადაჭრა დიდს დროს და დაკვირვებას მოითხოვს.

* * *

ჩვენი წერილი ადმინისტრაციის მოუწყობლობის შესახებ. „საქართველომ“ თავის მართლებათ ჩაგვითვალა. რედაქციას მოჰყავს რა აღნიშნული წერილი, ასეთს შენიშვნას უკეთებს:

„ერთობა“ ამ შენიშვნით მხოლოდ თავის თავს ინადგურებს. ჯერ ერთი ვინ არიცის, რომ მენშევიკები მხოლოდ თავიანთ პარტიის რეკომენდაციით იღებენ ადმინისტრაციაში და სხვა პარტიის წევრს მილიციონერის ადგილიც არ შეუძლია იშოვოს—სად ან რომელი დაწესებულებაა, რომელიც მხოლოდ ნაციონალისტებისაგან შესდგებოდეს და იქ ბოროტება და ცარცვა-გლეჯა იყოს გამეფებული.

„ამის მაგალითს „ერთობა“ ვერ დაგვისახელებს!..“

„საქართველო“ უცერემონიოთ ატყუებს თავის მკითხველებს. მართალია პოლიტიკური ხელმძღვანელებია ჩვენები, მაგრამ ტეხნიკური ამსრულებლები ხომ ყველგან სხვა პარტიების მიმდევრებია: ფოსტა, ტელეგრაფი, თითონ მილიცია—სავსეა არა ჩვენი მიმდევრებით. ნუ თუ ეს არ იცის „საქართველომ“? იცის, მაგრამ პარტიულ ქინიანობით სულ სხვას სწერს.

* * *

გაზ. „აშხატავორ“-ის № 214-ში დაბეჭდილია შემდეგი მეთაური:

„სომეხ-ქართველთა დაახლოვების საჭიროება, როგორც უდავო საკითხი, წარმომდგარია ორი ქვეყნის ხელმძღვანელ წრეების და მშრომელ ხალხის წინაშე პოლიტიკურ დამოუკიდებლობის პირველ დღიდანვე. ანტაგონიზმის რეალური, ობიექტიური არ არსებობა ერთის მხრით, ძველი საუკუნო მეგობრობა მეორე მხრით, და ბოლოს, სოლიდარულ თანამშრომლობის საჭიროება, აიძულებენ ორი მეზობელ ქვეყნების მთავრობებს ახალ-ახალი ცდა მოახდინონ ამ სოლიდარობის დასამყარებლად. თვით სომეხ-ქართველთა უაზრო ომმა და ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების კონფერენციის უშედეგო შრომამ ვერ შესძლო მოესპო ეს საჭიროება, შეუძლებიათ ორი ქვეყნის მშრომელ ხალხის დიდი სურვილი და თუ, მიუხედავად ზემოხსენებულ დებულებისა, აქამდე ეს დაახლოვება ფაქტად არ გადაქცეულა, ეს უნდა მიეწეროს არა იმდენად ორი ქვეყნის ინტერესების მოურიგებელ წინააღმდეგობას, რამდენადაც ჩვენში გაზრდილი დიპლომატების უძლურებას.

„ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების გარშემო პოლიტიკური მდგომარეობა დღე და დღე რთულდება. ხდება იმპერიალისტურ სახელმწიფოთა ინტერესების და ძალების ახალი განწყობილება. მსოფლიო მოვლენების ამ უმაგალითო დღეებში პატარა ხალხნი უნდა ეცადონ თავიანთი ძალა და მნიშვნელობა საგრძნობელი გახადონ ურთიერთ დახმარებით და ინტერესების ერთად დაცვით.

„იმპერიალისტურ დევიზს: „გათიშე და იბატონე“, უნდა დაუპირდაპირდეს დევიზი: „შეერთდით, რომ დაამარცხოთ“. საჭირო არ არის იმ ჭეშმარიტების დამტკიცება, რომ ამიერ-კავკასიის დემოკრატიის ახლანდელი მდგომარეობა გაცილებით ხელსაყრელი იქნებოდა, უკეთუ გარკვეული ყოფილიყო „სადავო“ და „უდავო“ ყველა საკითხები. ამ ბოლო დროს სომეხ ქართველთა კონფერენცია, გვგონია, რომ ამ მიზნისკენ ისწრაფის. „დაწყევლილი საზღვრების საკითხი, გვგონია დაბოლოს თავის გადაჭრას მიიღებს, და ორი მეზობელი ხალხი შეძლებას მიიღებს ხელიხელს ჩაკიდებული გამოვიდნენ „მესამე ძალის“ წინაშე თავის თავის დასაცავად.

„დიდ ყურადღებას ვადევნებთ კონფერენციის მუშაობას. და სრული იმედი გვაქვს, რომ იგი დაამთავრებს თავის მოღვაწეობას ურთიერთ დათმობებით და, საბოლოოდ, გადამწყვეტს თავიანთ „მტკივანა საკითხს“. დროა, ორივე მხრივ გარკვეულად და ნათლად გაიგონ მომენტის სერიოზულობა და დაეჩქარონ მოსპონ ყველა დაბრკოლებანი, რომლებიც აქამდე უშლიდნენ ორი რესპუბლიკის სრულ თანამშრომლობას. უნდა დავჩქარდეთ, მანამ გვიან არ არის“.

ჩვენ სიამოვნებით ვეგებებით ამ ახალ კილოს „აშხატავორისას“. მორიგება ჩვენი დევიზია—„დავის გაუქმება“—ჩვენი მისწრაფების მთავარი საგანია. თუ ეს სიტყვები „აშხატავორის“ საქმეთ იქცა, ჩვენ პირველი ვიქნებით მოხარული ამ დიდი და მნიშვნელოვანი ნაბიჯის, რომელიც ამიერ-კავკასიის დემოკრატიას აუარებელ სარგებლობას მოუტანს სოლიდარობის განმტკიცების გაადვილებით...

მაგრამ ვამბობთ, სანამ საქმე არ დაგვინახავს. სანამ ხელშეკრულებას ხელმოწერილს არ დავინახავთ, მანამ ჩვენი გული ვერ დამშვიდდება, მანამდე ტკბილი სიტყვები გულს ვერ დაგვისალბუნებს.

* * *

„საქართველო“ ცდილობს სენატის შექმნაც პარტიული კაპიტალის შესაძენათ გამოიყენოს.

იგი კი ჩვენ გვდებს ბრალს:

„მენშევიკების შერჩევით სენატი უნდა პარტიული ყოფილიყო. ეს ასეც მოხდა“.

ეს სიმართლეს მოკლებულია. ჩვენ გვინდოდა და შევარჩიეთ სენატი დემოკრატიული და არა პარტიული. სენატი, რომელიც გაიგებს და განახორციელებს ხალხის სულისკვეთებას სამართლიანობისადმი, ხალხის შეგნებას გაუწევს ანგარიშს და ამით სასამართლოს პრესტიჟს, დღეს დაცემულს კვლავ აღამაღლებს.

„საქართველოს“ კი ყოველივე ეს არ მიაჩნია საჭიროთ. ის იცავს. „ჭკუას, ნიჭს, დამსახურებას, პატიოსნებას, ცოდნას და ყველაფერ ამას, ამბობს ის, არასოდეს არ სჭიროდა ისე დაცვა, როგორც დღეს და სწორეთ მენშევიკებისაგან“.

აქ, როგორც ხედავთ, იდეალია წამოყენებული ნაც.-დემოკრატების და ბრალდება. იდეალი მეტათ უფერულია, რადგან იგი არაფერს შეიცავს, გარდა ზოგადი ფრაზებისა. მართლაც, ნიჭი, ცოდნა, პატიოსნება ყოველ მოხელეს მოეთხოვება, ძველი რეჟიმის დროისაც და ახალისაც.

სენატს ხომ უნდა ქონდეს იდეალი, რომელსაც ის მოახმარს ნიჭს, ცოდნას, პატიოსნებას? ვის სამსახურს დაისახავს მიზნათ: ძველი ურთიერთობის, თუ ახალის? აი ამაშია საკითხი და არა ნიჭსა და გამოცდილებაში.

„საქართველოს“ კი ამ მხრივ არავითარი იდეალი არ აქვს, ან აქვს, მაგრამ ისეთი, რომლის გამომზეურებაც ვერ გაუბედნია. და ასეთი ხალხი სხვას უკიჟინებს კიდევ.

რა ხდება ბათუმში

ბათუმის შესახებ საკმაო ცნობები იყო მოთავსებული თფილისის გაზეთებში. მიუხედავათ ამისა, მდგომარეობა იქ იმდენათ გართულებულია, ადგილობრივი ქართველობა იმდენ დამცირებას და შეურაცხყოფას იტანს, რომ გაჩუმება შეუძლებელია.

მას შემდეგ, რაც ბათუმი რუსეთს შეუერთდა, თავიდანვე ქალაქში გეგემონია ქართველების ხელში ჩავარდა და ამ მოვლენას ბუნებრივად სთვლიდა როგორც სხვა ეროვნებების წარმომადგენელნი, ისე თვით მეფის მოხელენი და გუბერნატორები. უმთავრესი ქალაქის დაწესებულება—ქალაქის თვითმართველობა—თავიდანვე ქართველების ხელში იყო. ყველა ქალაქის თავები, გარდა პირველისა, რომელიც იყო რუსი და რომელიც დანიშნული იყო და არა არჩეული—ქართველები იყვნენ. და თუ ეხლა ბათუმი ევროპიულად გაწყობილი და გამშვენიერებულია, ამაში უმთავრესი ღვაწლი მიუძღვის სწორეთ ქართველობას და ქართველ ქალაქის თავებს, ბათუმისათვის უკვდავი ასათიანის მეთაურობით. ყველა სახელმწიფო დაწესებულებებში—ფოსტაში, სასამართლოში, რკინის გზაზე, საბაჟოში, ადმინისტრაციაში—ყველგან ქართველობა სჭარბობდა, მიუხედავათ იმისა, რომ თვით მპყრობელობას არც ისე უყვარდა „ინოროდცები“.

ბათუმის დაცემასთან ერთად დაეცა ქართველობის გავლენაც—ქართველობა ქალაქიდან გაიქცა, დარჩა შიგ რუსობის ჩინოვნიკობა და ოფიცრები—ცნობილი მასლოვი ახალ ბატონებს ეფიცებოდა, რომ რუსებს ოსმალების წინააღმდეგ ერთხელაც არ გაუსვრია თოფი. და ამნაირი ლაქიობით ჩააყენა თავისთავი და ადგილობრივი რუსობა პრივილეგიურ პირობებში.

ოსმალების აქ ყოფნის დროს მრავალმა რუსების ინტელიგენციამ—განსაკუთრებით კადეტობამ—და სამხედრო პირებმა მოიყარა თავი. როცა ოსმალები აქედან გავიდნენ და ინგლისელებმა დაიწყეს შემოსვლა, მათ მოხდენილათ ისარგებლეს იმ გარემოებით, რომ ბათუმის ბუნებრივი პატრონი ქართველობა გაჰიზნული იყო და შეხვდენ ინგლისელებს მომზადებულნი, გამზადებული ადმინისტრატიული აპარატით და თავის თავი ბათუმის კანონიერ მფლობელებათ აჩვენეს, ინგლისელებმაც იცნეს ისინი ასეთებათ. ცნობილი ბოროტმოქმედი მასლოვის საოლქო საბჭოს დიდხანს არ უარსებებია, მაგრამ აპარატი—ისევ წინანდელი დარჩა და ამნაირად დღესაც მთელი ოლქი და ქალაქი ფაქტიურათ რუსის შავრაზმელების ხელშია—ამნაირათ შეიქმნა ისეთი პირობები, რომელიც პურიშკევიჩსაც კი დააფიქრებდა—ყველაფერს მეთაურობდა და მეთაურობს რუსის ეროვნული საბჭო, რომელშიაც შედიან მხოლოდ ოფიცრობა და ჩინოვნიკები (რუსის მუშები ბოიკოტს უცხადებენ) მათი საქმიანობა ფრიად საყურადღებოა. უნდა გულახდილათ ითქვას, რომ ისინი შექმნილი მდგომარეობით ზედმიწევნით სარგებლობენ. ჯერ წელიწადიც არ არის მას შემდეგ, რაც ისინი აქ ფაქტიურად ბატონობენ და საკმაო დაღი დაასვეს ბათუმის ცხოვრებას. დავიწყოთ ქალ. თვითმართ. იანვარში, როცა ქართველობა აქ ჩამოვიდა, მოვინდომეთ ქალაქის არჩევნების მოხდენა. ეს დიდ საშიშროებას წარმოადგენდა შავრაზმელებისათვის, რადგან ქალაქი აუცილებლათ ჩვენს ხელში გადმოვიდოდა, ვინაიდან ფართე მასსები ჩვენთან იყო. ინგლისის გუბერნატორმა ყურად იღო მათი თხოვნა და არჩევნები აკრძალა. სამაგიეროთ შექმნა საბჭო ისეთი, რომელიც მათ ესაჭიროებოდათ. გუბერნატორის დადგენილებით ეროვნულმა საბჭოებმა გაგზავნეს ხმოსნები: რუსებმა 19, სომხებმა 13, ქართველებმა 11 და ასე ხელოვნურად შექმნეს თავისთვის უმრავლესობა. ქალაქის თავათ აირჩიეს დენიკინელი გენერალი გოლიცინი, რომელიც გულმოდგინეთ ატარებს ცხოვრებაში მიცემულ დირექტივებს. ეხლა ის ტაგანროგში იმყოფება დენიკინთან, თითქოს პურის საყიდელათ, ხოლო ფაქტიურათ, დირექტივების მისაღებათ. ამნაირათ, ქალაქის სვებედი დღეს ინგლისელების ლოცვა-კურთხევით რუსი შავრაზმელების ხელშია.

განათლების საქმე აბარია შავრაზმელ ზაჩინიაევს, რომელიც მზათაა ცოცხლად შესჭამოს ყოველივე ქართველი. რომ ეს ასეა, თქვენ დარწმუნდებით, როცა გაეცნობით ქართულ გიმნაზიის გახსნის ისტორიას. გიმნაზია გაიხსნა მარტში. ბავშვები ბლომათ გამოცხადდა. ვსთხოვეთ მთავრობას ბინა—მიუთითეთ ისეთ ბინებზე, რომლებიც ან სულ თავისუფალი იყო, ან და ზოგ სკოლაში სამოციოდე ბავშვი სწავლობდა—უარი გვითხრეს. მაშინ ვითხოვეთ ნება, რომ შეეფარებიათ გიმნაზია რომელიმე სასწავლებელში ნასადილეობით—ამაზეც უარი მივიღეთ. ამ რიგათ ჩვენი გიმნაზია დარჩა უბინაოთ. ჩვენ იძულებული გავხდით მოგვეთავსებია ნაწილი ქართულ სკოლის შენობაში და ნაწილიც კერძო სახლში, პატარა ოთახებში, სადაც უჰაერობის გამო მოწაფეებს გული მისდიოდათ და მასწავლებლები ძლივს ფეხზე იდგენ. ჩვენ იმედს არ ვკარგავდით—ვფიქრობდით ენკენისთვის თვე მაინც გვექნებოდა ბინა. თადარიგს ეროვნული საბჭო ზაფხულიდან შეუდგა. დიდი ბრძოლის შემდეგ როგორც იქნა დავაჯერეთ ქალაქის საბჭო რომ სასწავლებლების ბინებისთვის უნდა საბჭო ზრუნავდეს. შევადგინეთ გეგმა ენკენისთვიდან ყველა სკოლების დაბინავების შესახებ. ეს გეგმა საბჭომ ერთხმათ (ბატ. ზაჩინიაევმა) მოიწონა. და როცა ის წარუდგინეთ გუბერნატორს, მან არ დაამტკიცა რატომ?—იკითხავთ—იმიტომ რომ თანახმათ ამ გეგმისა, ქალაქს ქართული გიმნაზიაც უნდა დაებინავებია და გუბერნატორმა არ დაამტკიცა, ვინაიდან განათლების გამგეს ბ-ნ ზაჩინიაევს არ სურდა—თუმცა საბჭოში იუდასებრივათ ამბორ გვიყო. არავითარმა მუდარამ, თხოვნამ, დელეგაციებმა არ გასჭრა. ამ ნაირათ, ქართული გიმნაზია და ქართული ქალაქის სკოლა დღესაც უბინაოთაა. გიმნაზია სადაც 600 მოწაფე სწავლობს, თუმცა მეცადინეობს ძველ შარშანდელ ბინაზე, ისიც დილა საღამოს განუწყვეტლივ, მაგრამ როგორც მასწავლებლები, ისე მოწაფეები ერთხმათ აცხადებენ, რომ თუ ეს ასე გაგრძელდა, თუ გინდ ორი თვეც, გიმნაზია უნდა დაიხუროს, რადგან ვერც მასწავლებლები და ვერც მოწაფეები ამ პირობებში მუშაობას ვერ გაუძლებენ. ქალაქის სკოლა კი სრულიად არ მეცადინეობს. მეორე მხრივ ცნობილ თფილისელ ექიმ ეროფეევს, რომელიც საქ. მთავრობამ თფილისიდან გააძევა პროვოკატორული მოქმედებისთვის, საოლქო თანხებიდან აძლევენ სუფსიდიას 280,000 მანეთს, „ჭაობში“ ეკლესიის და სკოლის ასაშენებლათ იმ ერთი მუჭა რუს (ყოფილ ჟანდარმების) მცხოვრებისთვის, რომლებიც იქ ცხოვრებენ, ამავე დროს რუსის გიმნაზიასაც რამოდენიმე ასი ათასს სუფსიდიას აძლევენ. ასეთია ბ-ნი ზაჩინიაევის პოლიტიკა სწავლა-განათლების საქმეში.

ქალაქი და ოლქის ადმინისტრაციაც, რასაკვირველია, 90 პროც. დენიკინელია. ოლქს ფაქტიურათ განაგებს ცნობილი იონინი, რომელიც ეწევა თავისი მშვენივრათ მოწყობილი აპარატით გაცხარებულ აგიტაციას საქართველოს ორიენტაციის წინააღმდეგ. დაშინებით, მათრახით, შტრაფებით, ყოველივე საშვალებით ცდილობს ეს მეფის პოლიციელი და მისი ხელქვეითები, რომ როგორმე ხალხს საქართველოზე გული აუცრუოს. და რათა მათი მიზანი იოლად მისაღწევი იქნეს. ხალხს ტურკოფილობას უჩხევენ. ქალაქის ადმინისტრაციაც მათ ხელშია. და ამას ყველაზე მწვავეთ განსაკუთრებით ქართველობა გრძნობს. შტრაფი, ცემა-ტყეპა, შეურაცხყოფა, დაცინვა, მუქარა—ყველაფერი რაც აქაურ ქართველობას მიწასთან გაასწორებს, აქ ჩვეულებრივი მოვლენაა. ფოსტიდან ქართველობა სრულიად განდევნილია. ასევეა ხაზინიდან, სასამართლოდან, ოლქის მართველობიდან, საბაჟოდან და სხვ. და სხვ. საინტერესოა სასამართლოს მდგომარეობა. არ არსებობს პალატა—სააპელაციო ინსტანცია. თუმცა შავრაზმელებს დიდი ხანია სურთ ინსტანციათ ეკატერინოდარი გახადონ, მაგრამ ეს იმდენათ ველური წინადადებაა, რომ ჯერ ამ მიზანს ვერ მიაღწევენ. თუმცა თუ ასეთი მდგომარეობა კიდევ გაგრძელდა, დარწმუნებული უნდა ვიყოთ, რომ ამასაც აასრულებენ და ერთ მშვენიერ დღეს ჩვენ გვაიძულებენ ამასაც შეუროგდეთ.

მთელი პორტის ტერიტორიაც დენიკინელების ხელშია, ვინაიდან დარაჯები სულ ისინი არიან. ამნაირათ, ყოველივე ქართველი ან მათთვის არასასურველი სხვა ეროვნების მგზავრი, მოსვლისთანავე მათ ბრჭყალებში ვარდება.

მაგრამ ის რაც რკინის გზის სადგურზე ხდება, ეს ყოვლად წარმოუდგენელი და აუტანელია. როგორც იცით ნატანებ-ბათუმის შტო ინგლისელებმა საქართველოს რკინის გზას იჯარით გადასცეს. ამ რიგათ ბათუმის სადგურიც ჩვენი რკინის გზის განკარგულებაშია. ამ ნაირათ, თითქოს ინგლისელებისა და საქართველოს რკინის გზის მოხელეების გარდა იქ სხვა ბატონი არ უნდა იყვეს. მაგრამ ეს ასე არ არის. ფაქტიურათ სადგურზედაც ამ უკანასკნელ ხანებში რუსის ეროვნულ საბჭოს „სტავლენიკი“ ოფიცრები, ჟანდარმების ფარაჯაში გადაცმულნი, თოფებით და გაალმასებული პრტყელი შტიკებით ბატონობენ. და ეს უცნაური საქმე ძლიერ ადვილათ მოეწყო. ოლქის მართველობამ მოაწყო აქციზის უწყება, რომელიც განსაკუთრებით რუს დენიკინელებიდან შესდგება და რადგანაც ბათუმის მეზობლათ მეორე სახელმწიფოა, ამიტომ დაარწმუნეს ინგლისელები, რომ აქციზის ჩინოვნიკებმა რკინის გზით მიმავალი მგზავრების ბარგები უნდა გაჩხრიკონ. ამაზე ინგლისელები დათანხმდნენ. ამრიგათ, აქციზის ჩინოვნიკების სახით ეხლა ჩვენს სადგურზე სეირნობენ

დღეს

საარის ოლქში ყველა პარტია მოითხოვს საფრანგეთის ადმინისტრაციის განდევნას.

რუმინელებმა ანგარიში უნდა ჩააბარონ უმაღლეს საბჭოს უნგრეთში ჩადენილ მტაცებლობის გამო.

მოკავშირე მთავრობები ვაშინგტონში იწვევენ პროფ. ორგანიზაციების საერთაშორისო კონგრესს. პროფ. ორგანიზაციების საერთაშორისო კავშირი მხოლოდ იმ შემთხვევაში მიიღებს მონაწილეობას ამ კონგრესზე, თუ გერმანიის და ავსტრიის პროფ. კავშირები იქ ოფიციალურად იქნება მიწვეული.

ინგლისში რკინის ჩამომსხმელი მუშების გაფიცვებია.

ფონ-დერ-ჰოლცმა თავის თავი ბერლინის მთავრობის მოწინააღმდეგეთ გამოაცხადა. გერმანელი თეთრგვარდიელები რიგაზე უტევენ.

დენიკინელებსა და ყუბანის ყაზახთა შორის უთანხმოება ძლიერდება. ყუბანის რადამ დენიკინის დიქტატურის აღიარებაზე უარი განაცხადა.

ნარვის მიმართულებით ბალშევიკებმა იამბურგი დასტოვეს.

კიევის ჩრდილო-დასავლეთით 15 ვერსზე წითელმა ჯარმა სადგ. ირპენი აიღო.

ნევინთან მოხალისეებმა ქ. კოზელეცი აიღეს და ბალშევიკებს მდ. დესნას ხაზამდე დაახევინეს.

ორიოლის მიმართულებით ბალშევიკებმა ქ. კრომი და სადგ. ეროპკინო დასტოვეს; ორიოლის სამხრეთით 15 ვერსზე სასტიკი ბრძოლებია.

თურქესტანში ბალშევიკები წინ მიიწევენ.

პოლონელებმა პოლოცკიდან დაიხიეს. ბალშევიკები ქ. ლეპელისკენ უტევენ.

ურალსკის მიმართულებით ბალშევიკებმა აიღეს ქ. დარინსკი.

ბალშევიკების ცნობით, ამ აჯანყების დროს დენიკინელებმა 2,000 მთიელი დახვრიტეს.

დენიკინის ოფიცრები—ჯარისკაცების ფორმაში გამოწყობილი და ჩხრეკენ ნივთებს. მაგრამ მარტო ამით რომ თავდებოდეს მათი მოვალეობა კარგი იქნებოდა. მათი ალბათ მრავალი სხვა მოვალეობანიც აქვს დაკისრებული. გარდა ამ „მრავალ სხვა მოვალეობებისა" ისინი განსაკუთრებით უდიერათ ქართველ მგზავრებს ექცევიან. ჯერ არ ახსოვს ბათუმის ვაგზალს ისეთი ამბები, როგორც იქ ხდება. ცემა-ტყეპა, ხიშტების ტრიალი, მუქარა! და სხვა. შავბნელი რეაქციის დროსაც არაფერი ამის მსგავსი არ ყოფილა. განსაკუთრებით, ვიმეორებ, ქართველობას ავიწროებენ. ამას წინათ ასეთი შემთხვევა იყო: სადგურის შესავალთან აჩერებენ ერთ „ჩერქესკიან" კაცს, უბრძანეს გახსნას ბარგი. ჩოხიანი ბრძანებას ასრულებს. ნივთებს იქით აქეთ უფანტავენ. ჩოხიანი ეკითხება, რატომ ფანტავთ ნივთებსო, პასუხის მაგივრათ განათლებული ოფიცერი ხიშტს ჰკრავს, რაიც საბედნიეროთ ჩოხიანს არ ხვდება, რადგან ის სწრაფათ გარეთ გამორბის. იქვე ვიღაც მანდილოსანი იდგა, რომელმაც ვერ გაუძლო ამ საზიზღარ ქცევას და პროტესტი განაცხადა, მაშინ კონტროლის უფროსი პორუჩიკი რაევი გაკვირვებით ეკითხება მანდილოსანს: „ნუთუ თქვენ პირუტყვების დაცვა გსურთო". ეს ის რაევია, რომელმაც 4 ოქტომბერს ჩვენი საგარეო სამინისტროს მოხელე მასხარაშვილი რევოლვერით დასჭრა და, როგორც ამბობენ, დასჭრა სწორეთ იმიტომ, რომ მან წინდაწინვე იცოდა თუ ვისთან ქონდა მას საქმე. ამ ნაირათ, ვაგზალზე, სწორეთ იმ ვაგზალზე, რომელიც ჩვენ გვეკუთვნის, ყველაზე მეტად მეფობს დენიკინელთა ძალმომრეობა.

ყველამ იცის, თუ რა მჭიდრო ეკონომიური კავშირი აქვს ბათუმს საქართველოსთან. შესწყვიტეთ თუ გინდ ერთი კვირით ბათუმზე მიმოსვლა საქართველოდან—ბათუმი მაშინვე დამშივდება. ცხადია, იმ ფულს, რომელსაც საქართველოში გასავალი აქვს—აქაც უნდა ქონდეს გასავალი. მაგრამ ეს ასე არ არის. ქართულ ბონებს არც ერთი დაწესებულება არ ღებულობს და ვერავითარმა თხოვნამ, რომ ბონების მიღება სავალდებულო გამხდარიყო, გუბერნატორზე ვერ გასჭრა. ამავე დროს იგივე გუბერნატორი სცემს ბრძანებას დონის ფულების მიღების შესახებ. ეს იმ დროს, როცა დონის ფულს ფაქტიურად არავითარი ღირებულება არ აქვს. გუბერნატორი სცემს ამ განკარგულებას, ვინაიდან ასეთია ნება რუსის ეროვნულ საბჭოსი. იქვე არაა ეს დადგენილება საბჭოს უნდოდა იმისთვის, რომ ამ ფულებით ოლქში მეტი თანაგრძნობა მოუპოვოს დენიკინელებს.

ყველა ამას დაუმატეთ ის, რომ ბათუმის საზოგადოებრივი აზრის გზის მაჩვენებელი ერთად ერთი გაზეთია „Нашъ Край". გაზეთი შავრაზმული, მატყუარა, ფლიდი და მოსყიდული, რომელსაც მიზნათ აქვს დასახული ავრცელოს საქართველოს წინააღმდეგ შხამი და გესლი.

ადმინისტრაცია, სასამართლო, მართველობა, ექიმი, სკოლის გამგეობა, საბაჟო და სხვადასხვა, ყველაფერი რუს შავრაზმელების ხელშია. იბადება კითხვა: სად არის და რას აკეთებს ის, ვინც ბათუმის პატრონათ ითვლება? კერძოთ საქართველოს შესახებ, თუ რა გაუკეთეს მას ბათუმის ოფიციალურმა პატრონებმა, ჩვენ სამწუხაროთ უნდა ვაღიაროთ, რომ დღიდან ინგლისლების აქ შემოსვლისა, არც ერთი თხოვნა ადგილობრივი ქართველობისა, რა გინდ უმნიშვნელო ყოფილიყოს ის, ინგლისის სარდლობას—ბ. ნ. კუკოლისის სახით—არ დაუკმაყოფილებია.

ამავე დროს ყოველივე მოთხოვნა ადგილობრივი რუს. შავრაზმელების, რა გინდ სერიოზული არ ყოფილიყოს ის, იმავე გუბერნატორის მიერ უსიტყვოთ კმაყოფილდებოდა.

ასეთია ბათუმის დღევანდელი მდგომარეობა

და თუ ეს მდგომარეობა ასე გაგრძელდა ქართველობას აქ აღარ ეცხოვრება. ნ.

უკანასკნელი ცნობები

საგარეო საქმეთა მინისტრის ნოტა.

თფილისი. ოქტ. 13. საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრმა ბრიტანის უმაღლეს კომისარს ამიერ-კავკასიაში ოლ. უორდროპს შემდეგი ნოტა გაუგზავნა:

„თქვენო აღმატებულებავ! საქართველოს რკინის გზების მიდამოების გენერალ-გუბერნატორი ოქტომბრის 9-ის რაპორტით შემდეგს გვაუწყებს: ოქტომბრის 8 ს ქობულეთის სადგურზე მატარებელ № 45 თან გამოცხადდა კინტრიშის ნაწილის უფროსი პოლკოვნიკი კუვიაზევი, ეროვნებით რუსი და ბილეთის კასაში წარადგინა დონის ოლქის 25 მანეთიანი ფულის ნიშანი. მოლარემ ქ-ნმა ქობახიძემ და სადგურის უფროსმა ცინცაბაძემ განუცხადეს, რომ არ შეუძლიანთ ამ ფულის მიღება, რადგან მას მსვლელობა არა აქვს საქართველოს რესპუბლიკის საზღვრებში.

ამ განმარტებამ, ალბათ, არ დააკმაყოფილა ბ-ნი კუვიაზევი, რომელმაც კასას თავის შეიარაღებული ჩაფრები შემოარტყა, უბრძანა დაეპატიმრებინათ მოლარე ქალი და სადგურის უფროსი და სიტყვიერად შეურაცყო როგორც ისინი, ისე ზოგიერთი სხვა მოსამსახურეც. სადგურის უფროსმა დაინახა, რომ ძალას ხმარობდენ და თავის დაცვა არ შეეძლო, იძულებული გახდა ძალას დამორჩილებოდა და პოლკოვნიკის მიერ წარდგენილი ფული მიიღო.

ამასთანავე გენერალ გუბერნატორი სულაქველიძე იუწყება, რომ, თუ ბათუმის ადმინისტრაციის რუსი-მოხელეების მხრით ამის მაგვარი გამოსვლები განმეორდა, რკინის გზის მოსამსახურენი იძულებული იქნებიან სამსახური დასტოვონ, იმის შიშით, რომ მოყვანილ შემთხვევის მაგვარ ძალადობის მსხვერპლნი გახდებიან მომავალშიაც.

გაუწყებ რა ამას თქვენს აღმატებულებას, ჩემი № 70—6600 ნოტის დასამატებლად, ჩემი მთავრობის დავალებით გთხოვთ სათანადო განკარგულება გასცეთ, რათა ერთხელ და სამუდამოდ ბოლო მოეღოს ასეთ გამოსვლებს ბათუმის ადმინისტრაციის რუს მოსამსახურეთა მხრით.

მიიღეთ რწმუნება და სხ. საგარეო საქმეთა მინისტრი გეგეჭკორი.

(საქ. დეპ. სააგ.)

საქართველოს და ადერბეიჯანის საზავო დელეგაციების ნოტა.

პარიზი, 24 ივლისი 1919 წ. ბ. კლემანსოს, პარიზის საზავო კონფერენციის თავმჯდომარეს:

ბატონო თავმჯდომარევ!

ეგრედ წოდებულ მოხალისეთა ჯარის შემოჭრის საფრთხემ იძულებულ ჰყო საქართველოს და ადერბეიჯანის რესპუბლიკები ურთიერთმანეთთან ხელშეკრულება (თავდაცვითი) დაედოთ 16 ივნისს. წინადადება მიეცა სომხეთსაც მიეღო მასში მონაწილეობა. ვადგენთ რა ხელშეკრულების ასლს, ჩვენ გთხოვთ აღნიშნოთ ამიერ-კავკასიის ხალხების სოლიდარობა რასაც ამტკიცებს 16 ივნისის ხელშეკრულება. ჩვენ იმედი გვაქვს რომ ხელშეკრულება, რომელსაც მხოლოდ თავდაცვითი მიზანი აქვს, არ იქნება მიჩნეული ისეთ აქტათ, რომელსაც საერთო სამხედრო გამოსვლის ხასიათი ექნება. ამიერ-კავკასია მოკავშირეთა მფარველობის ქვეშ არის და აიცილებს თავიდან ყოველივე გალაშქრებას, რადგანაც მოკავშირეთა სახელმწიფოები კონტროლს უწევენ დენიკინის მოქმედებას. მეორეს მხრივ არის საჭირო აღვნიშნოთ ხელშეკრულების მე-4 მუხლი, სადაც ნათქვამია, რომ ყოველივე ტერიტორიალური საკითხები ამ სახელმწიფოებს შორის სწყდება მორიგეობით ანდა არბიტრაჟის საშუალებით. ამგვარათ შეიქნა მტკიცე ბაზა—რომელიც ხელს შეუწყობს საზღვრების დადებას საქართველოს და ადერბეიჯანის რესპუბლიკებს შორის.

გთხოვთ რა, რომ ზემოხსენებული გააცნოთ მოკავშირეთა სახელმწიფოების უმაღლეს საბჭოს; ვსარგებლობთ შემთხვევით, ბატონო თავმჯდომარევ, რომ გამოგიცხადოთ ჩვენი პატივისცემა თქვენდამი.

საქართველოს დელეგაციის თავმჯდომარე **ნ. ჩხეიძე.**

ადერბეიჯანის დელეგაციის თავმჯდომარე **თოფჩიბაშევი.**

დაღესტანში.

ბრძოლა დერბენტის რაიონში გრძელდება. დენიკინელებთან ბრძოლამ სახალხო ხასიათი მიიღო და მასში მონაწილეობას იღებს მთის მთელი მამაკაცობა. მთიელები სრულიად შეკავშირებული არიან და სამხედრო მოწყობილობაც აქვთ. მხოლოდ თბილი ტანისამოსის ნაკლებობას განიცდიან, რადგანაც მთაში ზოგ-ზოგ ალაგას უკვე თოვლი მოვიდა. საექიმო დახმარებაც სუსტია.

მიმოსვლა პროხლადნაია - პეტროვსკის შუა.

კარგა ხანია, რაც პროხლადნაიასა და პეტროვსკის შუა მიმოსვლა შესწყდა. რკინის გზებზე მხოლოთ ჯავშნიანი მატარებლები დადიან.

პეტროვსკში.

პეტროვსკიდან ჩამოსულ პირთა გადმოცემით, იქ გარნიზონი მეტათ აღელვებულია დაღესტნელების მოქმედებით. მოხალისეთა ოფიცრები გაიძახიან, რომ ისინი არ მოითმენენ დაღესტნელების და ჩეჩნების „საშინელ და ბოროტ ბუნტს". „ჩვენ ვაჩვენებთ როგორ უხდის თავის მტრებს მოხალისეთა ჯარი იმ მტრებს, ვინც ზურგში გვესხმისო". გაიძახიან, რომ 25 ჰაეროპლანი მოგვივა და ვიდენოს ყუმბარებით გავავსებთო. („ვ. გ.").

მთიელები და მოხალისეთა ჯარი.

მოხალისეებს განზრახვა აქვთ შესცვალონ თავიანთი პოლიტიკა მთიელების მიმართ. ის იმედები, რომ მთიელები მათ დახმარებას გაუწევდენ ბოლშევიკების წინააღმდეგ, არ გაუმართლდათ. იმის მაგივრათ, რომ მთიელები შეებრძოლონ ბოლშევიკებს, ისინი ან გარბიან, ანდა წითელ არმიელების მხარეზე გადადიან. მოხალისეებს სურთ გაიყვანონ თავიანთი ჯარები მთიელთა ტერიტორიიდან, უზრუნველყონ თავიანთი ჯარები ნავთით და მთიელთა კითხვის გადაწყვეტას დაუბრუნდენ მაშინ, როცა დამარცხდება რუსეთის ბოლშევიზმი.

თემირ-ხან-შურა ალყა შემორტყმულია.

ჩვენ მიერ მიღებული სარწმუნო ცნობებით თემირ-ხან შურა დაღესტნელების მიერ ოთხივე მხრიდან ალყა შემორტყმულია. აჯანყებულები შეიარაღებული არიან ცუდათ. ხანჯლებით და ვინტოვკებით. ქალაქი ემზადება, რომ დანებდეს. („ბედნ.")

ბრძოლა ჩაჩნეთში.

სექტემბრის შუა რიცხვებში მოხალისეებმა ვოზდვიჟენსკასთან თავი მოუყარეს საკმაო ძალებს,—მათი მიზანი იყო მოქმედება უზუმ-ხაჯის წინააღმდეგ, რომელსაც რეზიდენცია ჰქონდა მთებში. ვოზდვიჟენკის ძველ ყაზარმებში 600 მდე მოხალისე მოთავსდა, შალიაში თავი მოიყარა 2 ათ. ს ნახ. მხედარმა. როდესაც მთებში შეიტყეს ეს ამბავი—უზუმ-ხაჯის ნაწილები თავიანთი მეთაურებით, რომელთა შორისაც იყო ასლამ-ბეგ შარიფოვი, დაეშვნენ ძირს და დაბანაკდნენ ვოზდვიჟენკის მახლობლათ. 16 სექტემბერს შარიატის პოლკის ნაწილები დაესხნენ თავს დენიკინელებს. უკანასკნელნი იძულებულ გახდნენ უკან დაეხიათ და გროზნისაკენ დაეჭირათ გზა, მათ გზა ვ დაუღობეს ჩაჩნებმა და დიდი ზიანიც მიაყენეს. ტყვეთ წამოიყვანეს 112 კაცი. ვოზდვიჟენკის მოხალისეთა გარნიზონის საშველად შალიდან დაიძრა ყაზახთა რაზმი. მათ გზა გადაუჭრეს ჩაჩნებმა და რამოდენიმე ხნის ბრძოლის შემდეგ საშინლათ დამარცხებულნი უკუ აქციეს. ჩაჩნებმა გადასწყვიტეს შალის გარნიზონის წინააღმდეგ გალაშქრება. უზუმ ხაჯის ბრძანებით შარიატის რეგულიარული ჯარები გარს შემოერტყნენ შალის და რამოდენიმე დღის შემდეგ იერიშიც მიიტანეს. გარნიზონმა დიდი წინააღმდეგობა გაუწია ჩაჩნებს, მაგრამ იძულებული შეიქნა დაეხივნა სტანიცა პეტროპავლისაკენ. ბევრი აფიცერთაგანი ჩაჩნების სახლებში აფარებდა თავს, ყველა ესენი დატყვევებულ იქნენ და უზუმ ხაჯის განკარგულებაში გადავიდნენ. ამ ბრძოლაში ჩაჩნებმა ტყვეთ წამოიყვანეს 132 კაცი, მათ შორის პოლკოვნიკი ივანოვი.

ბრძოლა მდინარე არგუნთან.

სექტემბრის დასასრულს გროზნიდან მოხალისეებმა გამოგზავნეს შერეული რაზმები შარიატის ჯარების წინააღმდეგ. მდინარე არგუნთან შეხვდნენ მოხალისეები და უზუმ ხაჯის ჯარები. დაიწყო ბრძოლა, რომელიც ოთხს საათს გაგრძელდა. არტილერიის მიერ გაჩაღებული ცეცხლი საშუალებას არ აძლევდა უზუმ ხაჯის ნაწილებს ხელჩართული ბრძოლა გაემართა მტერთან. ბოლოს მე-2 ე შარიატის პოლკი იერიშით წავიდა მტერზე—მოხალისეებმა ვერ გაუძლეს ხელჩართულ ბრძოლას და გაიქცნენ.

გენ. ჰარბორდი [illegible] ადერბეიჯანის საგარეო საქმეთა მინისტრის [illegible]

ბათუმში დაბრუნდა საგარეო საქმეთა მინისტრი მ. ყ. ჯაფაროვი, რომელმაც გენერალი ჰარბორდი გააცილა ბათუმამდე. მინისტრს ხანგრძლივი საუბარი ჰქონდა გენერალთან და გააცნო ადერბეიჯანის საგარეო და შინაური საქმეები. თფილისში მოხდა შეხვედრა უორდროპთან და ჰასკელთან—მათ მადლობა გამოუცხადეს ადერბეიჯანის მთავრობას იმ გრძნობიარე შეხვედრისათვის, რომელიც ამერიკის მისიას წილად ხვდა ბაქოში.

ბათუმში მინისტრი მიიწვიეს ამერიკელების სამხედრო გემ „გიორგი ვაშინგტონზე"—რომლითაც ამერიკის მისია გაემგზავრა ევროპაში. მინისტრის პატივსაცემად გაიმართა საუზმე, რომელზედაც მიწვეულ იქნენ გენ. ჰარბორდი და მთელი შემადგენლობა აფიცრების. მეორე დღეს ამერიკელებს საქართველოს და ადერბეიჯანის საკონსულოებმა გაუმართეს ბანკეტი, რომელზედაც 40 კაცამდე დაესწრო. საქართველოს წარმომადგენელთან კერძო საუბრის დროს პოლკ. ჰასკელმა დაახასიათა ადერბეიჯანის მთავრობა, როგორც ენერგიულ და საქმის უნარიანი, რომელთაც მიუხედავათ ათასგვარ დაბრკოლებებისა, ბევრი საქმე გააკეთეს და შესძლეს წესრიგის და კანონიერების დამყარება. როგორც პოლკ. ჰასკელმა, ისე გენ. ჰარბორდმა განუცხადეს მინისტრს, რომ ისეთი შთაბეჭდილება გამოიტანეს, რომ ადერბეიჯანის მთავრობა მშვიდობიანობის მოყვარულია, სცდილობს ყველა სადაო საკითხი მორიგებით გადასწყვიტოს, არავითარი აგრესიული მიზნები არ ასულდგმულებს მას. პოლკ. ჰასკელმა გამომშვიდობების დროს განაცხადა, რომ მალე ყველა გაუგებრობა მოისპობა მოხალისეებთან და ადერბეიჯანის მთავრობა მიიღებს გარანტიას, რომ მისი ტერიტორია ხელშეუხებელი იყოს. ბათუმიდან დაბრუნებისას თფილისში მინისტრს საუბარი ჰქონდა გეგეჭკორთან. („აზ.").

დეპეშები

(საქართველოს დეპეშათა სააგენტო)

13 ოქტომბერი.

საფრანგეთის ჰავასის ცნობები.

საარის ოლქიდან მიღებულ ცნობებით თანახმად, ყველა პარტია მოითხოვს სურსათით სპეკულიაციის წინააღმდეგ მკაცრი ზომების მიღებას, საფრანგეთის ადმინისტრაციის განდევნას და სიტყვის ბეჭდვის და კრების თავისუფლებას.

ბალტიის პროვინციებიდან გენ. ფონ დერ ჰოლცი იუწყება, რომ ჯარის ერთი პოზიციიდან მეორე პოზიციაზე გადაჯგუფებას ბევრი დრო სჭირდება. დარჩენილ ჯარისკაცებისთვის სურსათის მიცემა შესწყვიტეს. პარიზიდან მოსული ცნობების გამო. რომ ფონში ჯარის დამოურჩილებლობის თავის გამართლება საკმარისად არ სცნობს „ფორვერტსი" სწერს: „გამარჯვებული მოკავშირ[illegible]

ხალხთა ლიგა *)

(ისტორიულ-ფილოსოფიური ექსკურსით)

ჩვენ დავინახეთ, რომ შეგნება განუყოფელი და დაუნაწილებელი მსოფლიოს სულის არსებობისა, ისევე ძველია, როგორც თვით ადამიანობის მოდგმა. მაგრამ ჭეშმარიტება, ხშირად პლანეტიდან წამოსულ სინათლის სხივივით, მრავალ ათასს წლებში თუ მიაღწევს მიზანს.

ჩვენ ვიპოვეთ ის ბაზა, რომელზედაც ემყარება ერების პოლიტიკური ცხოვრების მშვიდობიანობის გზით მოწესრიგება. ეს არის შეგნება ადამიანობის ორგანიული მთლიანობისა. უკანასკნელისაგან დამოკიდებულია საერთაშორისო პოლიტიკური ცხოვრების მოწყობა. ამ იდეისაც თავისი ისტორია აქვს. ანტიკურ ხალხებს ზენაციონალური პოლიტიკური ორგანიზმი ჯერ კიდევ ნათლად არა ჰქონდათ წარმოდგენილი. სახელმწიფო და ეროვნება მათთვის სრულიად იდენტიურ მცნებებს წარმოადგენდენ. ყოველ სახელმწიფოში მხოლოდ ერთ განსაზღვრულ ხალხს მოეპოვებოდა უფლებები.

„ბერძნებს უცხონი უნდა ემსახურონ, ჩვენ ბატონები ვართ, ისინი—მონები". ამბობდენ ძველი ბერძნები. ჰელლინებისათვის ყოველი არა ჰელლინი ბარბაროსი იყო. ასევე იყო რესპუბლიკანურ რომში. ძველ ისრაელებსაც თავიანთი თავი მოჰქონდათ ღვთით „რჩეულ ერად". ვინც ებრაელთა რიტუსს არ ეკუთვნოდა, იგი „არა წმინდათ" ითვლებოდა.

საერთაშორისო ზენაციონალურ დამოკიდებულების პრობლემებს პირველად საბერძნეთის ფილოსოფიაში მიექცა ყურადღება. ისიც იმ დროს, როცა ქალაქურ სახელმწიფოებს საარსებო ძალები ელევათ. სტოას შკოლის ფილოსოფოსები თავიანთ ეთიკის საფუძვლად ისახავენ ამ პრინციპს. სწორედ ამ დროს ჩნდება ალექსანდრე დიდის ვარსკვლავი მსოფლიო ისტორიის ცაზე. ალექსანდრე ლამობს ზენაციონალური, უნივერსალური მონარქიის შექმნას. კოსმოსის განუყოფელად წარმოდგენამ წარმოშვა იდეია მსოფლიო სახელმწიფოს აშენებისა. სტოიკური ფილოსოფია რომში იკიდებს ფეხს. სწორედ ამ ხანებში შენდება რომაელების ზენაციონალური, მსოფლიო სახელმწიფო. წარმოიშვა აღმოსავლეთის და დასავლეთისაგან შემდგარი სახელმწიფო, რომლის ცენტრიც რომი იყო. ამ ელემენტების სულიერ კავშირად ჰელლინიზმი ითვლებოდა. ეს შეგნება ვითარდება და გზას იკაფავს. სენეკა მსოფლიო სახელმწიფოს ნაციონალურ სახელმწიფოზე მაღლა აყენებს. საფუძველი ეყრება ინტერნაციონალურ უფლებრივ ნორმებს.

ქრისტიანობა უფრო მკაფიოდ იცავს მსოფლიო სახელმწიფოს. მარტო ის მცნება, რომ მთელი ადამიანობა ერთი სულიერი მამის შვილებისაგან შესდგება, ამკვიდრებს ამ აზრს.

„Ubidue patia, ubidue lex et Зeli gio mea est" ჰქადაგებს პაულუს ოროსიუს.

კათოლიკურ ეკლესიას ეძლევა იერარქიული ფორმა, რის წყალობითაც იგი თავის იდეალურ ელფერსა ჰკარგავს, სამაგიეროდ ექსპანსიური ჰხდება. მაგრამ სასულიერო სახელმწიფოს თავისი მეტოქე უჩნდება—კეისრობა. ამ ექსტრემალურად განწყობილ ინსტიტუტების ენერგია ჯვაროსნულ ომებში მოხმარებულ იქმნა. ჰუმანიზმი და რეფორმაცია მე 16-ე საუკუნეში აღწევენ განვითარების ზენიტს; ტერიტორიალური სახელმწიფოების წარმოშვებ, ანგრევს უნივერსალურ მონარქიას. როგორც მოგეხსენებათ ჰუმანისტებმა თავიანთი ეთიკა სტოადან ისესხეს. ესთეტიკა—პლატონიზმისაგან. ჰუმანიზმმა გაალვიძა ზენაციონალურ საზოგადოებრივობის შეგნება.

ხელმეორედ იშვა აზრი საერთაშორისო მეცნიერთა რესპუბლიკისა. პროტესტანტიზმი უნივერსალურ კესარობას ნაციონალურ ტერიტორიალ სახელმწიფოებს უპირდაპირებს. მე 17-ე საუკუნის ფილოსოფია ისევ სტოას უკავშირდება.

ჰოლანდიამ პირველად აჩვენა ევროპას ერთგვარი სარწმუნოებრივი ტოლერანცი. კათოლიკური ეკლესია ისპანიიდან აძევებს იქაურ ებრაელებს, რომელნიც ჰოლანდიას შემოეხიზნებიან. ჰოლანდია მე 17 ე საუკუნეში ყველაზე ლიბერალური ქვეყანა იყო მთელს ევროპაში. ამ ლიბერალიზმის ნიადაგზე წარმოიშვა ჰუგო გროტიუს, რომელმაც 30 წლოვან ომების შემდეგ პირველად აღიმაღლა ხმა ზავისა და მშვიდობიანობის სასარგებლოდ. თავის თხზულებაში: „de iure Ipeei et paci" იგი აფუძნებს ინტერნაციონალურ უფლებას. გროტიუსსაც განცდილი ჰქონდა სტოას ფილოსოფიის გავლენა. უახლოეს ზავების შეკვრისას გროტიუსის მიერ საფუძველ ჩაყრილი ინტერნაციონალური უფლება გამოყენებულ იქმნა. ანტიკურ სკოლის ზეგავლენით პასკალიც, რომელიც გულწრფელი კათოლიკეც იყო, პაციფისტურად აზროვნებს. „რისთვის მკლავ ძმაო? როგორ? განა შენ მდინარის გაღმა არ ცხოვრობ?—დიახ ძმობილო, მე რომ მდინარის გადმოღმა ვცხოვრობდე, მაშინ მკვლელად ჩამთვლიდნენ. რადგანაც შენ გაღმა ცხოვრობ, ამიტომ შენი მოკვლა გმირობად ჩამომერთმევა". მე 18-ე საუკუნეში ინგლისშიაც ძლიერდება პაციფისტური ჰუმანიტარული მოძრაობა.

ლესსინგი თავის; „Gesprach seier Freimauer" ში შემდეგსა სწერს: „კარგი იქნებოდა, რომ ბევრი გვყავდეს ისეთი მოქალაქე, რომელთაც გარკვეულად იცოდნენ, თუ სად არის პატრიოტიზმის საზღვარი".

ჩვენ ქრონოლოგიურად დავაწყობთ სხვადასხვა პოლიტიკურ მოღვაწეთა წინადადებებს მარადიული ზავის ჩამოგდებისა და ზენაციონალური სახელმწიფოთა მოწყობის საჭიროების შესახებ.

1095 წ. პაპა ურბან II კლერმონტის საეკლესიო ყრილობაზე მოითხოვს მთელი ქრისტიანობის მშვიდობიანის გზით შეკავშირებას.

1253—თომას აქვინელი იცავს თავის „სუმმა თეოლოგიაში" მსოფლიო სახელმწიფოს აგებას პაპის პრეზიდენტობით.

1300—ალიგიერი დანტე ამასვე მოითხოვს თავის „ტრაქტატში მონარქიის შესახებ".

1306—ამასვე მოითხოვს პეტერ დიუბუას.

1466—გეორგ პოდიებრად პირველად მოითხოვს ფედერაციას. (მისი „მეფეთა კავშირი").

1495—ვორმსის რაიხსტაგში კაიზერ მაქსიმილიან I მარადიულ ზავს მოითხოვს.

1600—სიული წინადადებას იძლევა ჰაინრიხ IV-ეს პლანზე აგებულ იქმნას საერთო ევროპიული მონარქია.

1677—ლაიბნიცი იძლევა წინადადებას ევროპიული კონფედერაცია იქმნას შემოღებული.

1713—აბბე დე სენტ პიერ მოითხოვს მარადიულ ზავის განხორციელებას და სახელმწიფოთა კავშირის შემოღებას.

1756—რუსსო უბრუნდება სენტ პიერისებურ მარადიულ ზავ!.

1789—ი. ბენთამი გამოესარჩლა მარადიულ ზავს.

1795—იმანუილ კანტი „მარადიულ ზავისთვის" დაწერილ ტრაქტატში სენტ-პიერისა და რუსსოს *) პაციფისტურ აზრებს ავითარებს და ასაბუთებს.

1811— კ. კრაუზე მოითხოვს მთელი ადამიანობის პოლიტიკურად შეკავშირებას.

ნაპოლეონ ბონაპარტესაც დიდი ევროპიული მონარქიის აგება ეწადა, რომლის სატახტო ქალაქი პარიზი უნდა ყოფილიყო. მეცხრამეტე საუკუნეში მარადიული ზავისა და ერთა კავშირის პრობლემა სულ სხვანაირ ნიადაგზე სდგება. ტეხნიკისა და ინდუსტრიის განვითარებას მოჰყვა პროლეტარიატის გაძლიერება. კარლ მარქსი მოითხოვს მთელი პროლეტარიატის შეკავშირებას და კლასთა ბრძოლის ინტერნაციონალურ ნიადაგზე გადატანას. საფუძველი ეყრება მუშათა ინტერნაციონალს. მისი მოტივია: „პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!"

ეთიურ იდეალებს ადამიანობისას სოციალისტ მარქსისტები პაციფიზმისა და ხალხთა დაძმობილების ფუძეზე ამყარებენ.

ნაციონალური და ზე ნაციონალურ ინტერესების ექსტრემალური დაპირდაპირება აუცილებელიც არ გახდა. იტალიის განთავისუფლებისათვის მებრძოლ მაზინის მოძღვრებაში ამ ორ ელემენტის შეგუება ხდება. სამშობლო და კაცობრიობა მაზინის ერთ სახატზე ეგულებოდა.

მეცხრამეტე საუკუნის მიწურულში კოსმოპოლიტიური მოძრაობა ზენიტს აღწევს. ერთა ინტერნაციონალური დაძმობილებისათვის მუშაობენ: ხელოვნება, მუსიკა, და სოციალისტები. ამავე ხანებში ევროპის მეცნიერთა წრეებში იბადება იდეია ინტერნაციონალურ აკადემიების ასოციაციისა. 1893 წლის გერმანულ აკადემიების კარტელს შეუ[illegible] შირდნენ უცხო სახელმწიფოთა აკადემი[illegible] ები. კერძოდ გერმანიაში ამ სა[illegible] მეს ხელმძღვანელობდნენ ფილოლოგ[illegible] ბი დილს და ვილამოვიც ფონ მოელ[illegible] დორფი. 1899 წ. გაიხსნა ჰააგის სა[illegible] ვო კონფერენცია, მსოფლიო ომის გა[illegible] შემო ატეხილმა შოვინისტურმა ვაკხან[illegible] ლიამ ჩაახშო გონიერების საყვირის ხმ[illegible] ბი.—1914, 15, 16, 17 წლებში უკანა[illegible] კნელმა პაპამ ბენედიქტემ არა ერთხ[illegible] გამოსცა სამშვიდობო მანიფესტი, სად[illegible] იგი ევროპიელ სახელმწიფოებს ზავი[illegible] კენ მოუწოდებდა *). პრეზიდენტ ვუ[illegible] სონის ცნობილი 14 პუნქტიანი პრ[illegible] გრამა ერთის შეხედვით კანტის მან[illegible] ზეა შედგენილი.

ის იდეალური პირველ სახიერო[illegible] რომლისგანაც წარმოშობილია სული [illegible] ფორმა ხალხთა ლიგისა, რომლის ტე[illegible] ტიც გამოქვეყნდა პირველად 1919 [illegible] ბერლინში (რაიმარ ჰობინგის გამოცე[illegible] მას დაკარგული აქვს, მაგრამ ყოვე[illegible] შემთხვევაში ის დიდი პროგრესის მომ[illegible] სწავებელია თვით ლიგის იდეის გან[illegible] თარების ისტორიაში.

ფილ. დოქტ. კ. გამსახურდ[illegible]

(შემდეგი იქნება)

*) იხ. „ერთობა" № 232.

*) ჟ. ჟ. რუსსო „მარადიული ზავი".

*) მიმდინარე წლ. ივლისის 28 ერცბე[illegible] გერმა გამოაქვეყნა ახალი დოკუმენტ[illegible] გერმანიის გარეშე საქმეთა არქივიდ[illegible] საიდანაც ნათლად სჩანს, რომ პა[illegible] 1917 წ. ინგლისის დავალებით თე[illegible] ლეგატი გაგზავნა გერმანიის მთავ[illegible] სარდლის ბანაკში; ლეგატი წინადად[illegible] ბას აძლევდა კაიზერს, ხელი აეღო შ[illegible] გიაზე, და „სტატუს ქვოდ"—ზავი [illegible] მოეგდო. ლუდენდორფმა არ ინდო[illegible] ფლანდრიის ნაპირების დათმობა, ა[illegible] ტომაც კაიზერმა უარი სთქვა ამ წ[illegible] დადებაზე. ამ ამბილებმა დიდი აურზა[illegible] რი გამოიწვია გერმანიის ნაციონალ[illegible] კრებაზე. კ. გ.

...ების ქვეყნები ფიქრობენ, ყველაფერს მუქარით მიაღწიონ. ძლიერ სასურველია, რომ ეხლახან დაწყებული გენერალ ჩოლცის ჯარის გადაჯგუფება, რაც შეიძლება მოკლე ხანში მოხდეს, მოკავშირეების მხრით ყოველგვარ დაუხმარებლად.

ბალშევიკური ცნობები.

მოსკოვი. ოქტომბრის 11.

ნაუენი. ოქტ. 10. თანახმად პროფესიონ კავშირთა ამსტერდამის ყრილობაზე მიღებულ გადაწყვეტილებისა, პროფ. ორგანიზაციების საერთაშორისო კავშირი მხოლოდ იმ შემთხვევაში მიიღებს მონაწილეობას ვაშინგტონის მუშათა კონგრესზე, თუ გერმანიის და ავსტრიის პროფ. კავშირები ოფიციალურად იქნება მიწვეული; უკანასკნელი არ მოხდა. მოკავშირე ქვეყნების მმართველნი სცდილობენ დანარჩენ ქვეყნების პროფ. კავშირებს და პროფეს. ორგანიზაციათა საერთაშორისო ბიუროს მონაწილეობა მიაღებინონ ვაშინგტონის კონგრესზე, მიუხედავათ ზემო ხსენებულ პირობისა. „ფორვერტს"-ი სწერს, რომ გერმანიის და ავსტრიის პროფეს. კავშირები არ დათანხმდება, რომ კონგრესის კარებთან იდგეს და მოელოდეს, ვიდრე გეჯტის გარეთ ანლიბერიის დელეგატები მოისურვებენ ნება დართონ მათ კონგრესზე შესასვლელად. გერმანიის პროფ. კავშირებმა დეპეშით აუწყეს საერთაშორისო ბიუროს, რომ უარყოფენ ასეთ პირობას. მათ მაგალითს მიმართავენ ავსტრიის პროფ. კავშირები. „ფორვერტს"-ი სწერს, რომ ნეიტრალურ ქვეყნების პროფ. კავშირებიც უარს განაცხადებენ კონგრესზე მონაწილეობის მიღებაზე, რადგან იგი ფაქტიურად იქნება მხოლოდ მოკავშირეთა ქვეყნის მუშათა ყრილობა.

სამარა. ოქტ. 10. საბჭოს სასწრაფო სხდომაზე თურქესტ. ფრონტის სარდლის ფრუნზის მოხსენების შემდეგ ერთხმად იქნა მიღებული რეზოლუცია, რომელიც მოითხოვს ხაუკეთესო ძალების ფრონტზე გაგზავნას და ზურგში მუშაობის უაღრესათ განვითარებას.

მოსკოვი. ოქტ. 11. სამხედრო ცნობა: ჩრდილოეთის ფრონტი. არხანგელის მიმართულებით მოწინააღმდეგემ შეტევა დაიწყო. სადგ. პლესეცკაიას ჩრდილოეთით ბრძოლაა. ონეგისკენ მოვიგერიეთ მოწინააღმდეგის შემოტევა სრულიად. პუდოჟის მიმართ. ჩვენი ჯარი წინ მიიწევს და რამდენიმე სოფელი აიღო. მურმანისკენ ჩვენი ჯარის მარჯვე წინსვლა გრძელდება. დასავლეთის ფრონტი. ლუგის რაიონში სად. პლიუსის სამხრეთ დასავლეთით 25 ვერსზე მტერმა ჩვენ ჯარს მდ. საბის ხაზი დაატოვებინა. ჩვენი შეტევა ვითარდება. დგოვის სამხრეთ აღმოსავლეთით 50 ვერსზე ბრძოლაა. პოლოცკის მიმართულებით მოწინააღმდეგე მდ. დასავლეთ დვინის მარჯვენა ნაპირზე გადმოვიდა. პოლოცკთან ბრძოლა გრძელდება. მტერმა ის იყო აიღო ვოლინის ნოვგოროდი, მაგრამ კონტრიერიშით ქალაქიდან გავდევნეთ. კიევის მიმართულებით ადგილობრივ ხასიათის ბრძოლებია. ჩვენმა ჯარმა წამოიყვანა ტყვეები და ხელთ იგდო ზარბაზანი. ჩერნიგოვის რაიონში კოზელეცისკენ მკაცრი ბრძოლის შემდეგ მდ. ოსტერიდან 5—10 ვერსზე ჩვენმა ჯარმა პოზიცია აიღო. ნეჟინისკენ ჩერნიგოვის გზებზე მტერი წინ მოიწევს. სამხრეთის ფრონტი. გლუხოვის, რილსკის და ლგოვისკენ ჩვენი ჯარი მარჯვედ წინ მიიწევს. ვიტეჟის მიმართულებით მოწინააღმდეგემ ჩვენი ჯარი რამდენიმედ შეავიწროვა.

ორლოვ კურსკის მიმართულება: აღმოსავლეთით ჩვენმა ჯარმა წინ წაიწია სად. ეროპკინოს და ზმიევკის შუა. ლივნის სამხრეთ-აღმოსავლეთით სად. რუსკი ბროდთან ბრძოლაა. სადგ. კაზანსკის დასავლეთით 5 ვერსზე ჩვენი ჯარი მტერს ავიწროებს. უსტხოპერის სტანიცის ჩრდილო-აღმოსავლეთით 10 ვერსზე სოფ. შემიაკინიდან ჩვენმა ჯარმა მტერი განდევნა. სტანიცა კლეტსკაიას რაიონ. მკაცრი ბრძოლის შემდეგ ჩვენმა ჯარმა უკან დაიხია და კლეტსკაიადან 15—35 ვერსზე ბრძოლას განაგრძობს, სტანიცა კრემისტაიას ჩრდილო-დასავლეთით და ჩრდილო აღმოსავლეთით 18—20 ვერსზე. ცარიცინის რაიონში დონსა და ვოლგის შუა მთელ ფრონტზე ჩვენი ჯარი შეტევაზე გადავიდა და დონსა და კოტლუბანის შუა შეტევას მარჯვედ ანვითარებს. თურქესტანის ფრონტი. ურალსკის სამხრეთ დასავლეთით 50 ვერსზე ჩვენმა ჯარმა რამდენიმე სოფლიდან მტერი განდევნა. კრასნოვოდსკისაკენ ჩვენმა ჯარმა აიღო კასპიის რკინის გზის სადგ. ქოჯი და კიზილარატისკენ უტევს. ფერგანის რაიონში სკობელევის ჩრდილო აღმოსავლეთით 100 ვერსზე ჯალაბადი ავიღეთ.

„დეილი ტელეგრაფ"-ს მილანიდან აუწყებენ, რომ იტალიაში, სიძვირის წინააღმდეგ ხალხის გამოსვლამ და ამით გამოწვეულმა უწესრიგობამ ძალიან მძიმე მდგომარეობა შექმნა. რამდენიმე 100 ქალაქში სურსათის და პირველ საჭიროების საგნების სიმცირეა. სამრეწველო რაიონების უმეტეს ნაწილში მუშაობა შესწყდა. გლეხებს ბაზარზე არ გამოაქვთ საქონელი.

ნაუენი. ოქტ. 7. ინგლისში 50,000 რკინის ჩამომსხმელი მუშა გაიფიცა. მოსალოდნელია მანქანების სააღმშენებლო წარმოების მილიონი მუშის გაფიცვა. ნიუ იორკის ნავთსადგურში 30,000 მუშა გაიფიცა.

ნაუენი. ოქტ. 10. 3 დღით დახურეს დამოუკიდებელ სოც.-დემოკრატების გაზეთი „ფრაი ჰაიტ"-ი.

დასავლეთის ფრონტი. ნარვის მიმართულებით ტანკების და ძლიერი არტილერიის დახმარებით მტერმა შეტევა დაიწყო. მკაცრი ბრძოლით აიღო იამბურგი და ჩვენ ჯარს მდ. ლუგის აღმოსავლეთით დაახევინა; ბრძოლა გრძელდება. ლუგის ჩრდილოეთით 15 ვერსზე ჩვენი ჯარი ბრძოლას აწარმოებს. სად. პლიუსის ჩრდილო-დასავლეთით 30 ვერსზე ჩვენმა ჯარმა ბრძოლით რამდენიმე სოფ. აიღო. გდოვის მიმართულებით ჩვენმა ჯარმა ახალ პოზიციებზე დაიხია, პსკოვის ჩრდილოეთით 35 ვერსზე. პოლოცკთან ჩვენმა ჯარმა მტერი მდ. დასავლეთით დვინის მარცხენა ნაპირზე გადადევნა. ლეპელის აღმოსავლეთით 15 ვერსზე ჩვენმა ჯარმა რამდენიმე სოფ. აიღო. კიევის ჩრდილო დასავლეთით 15 ვერსზე ჩვენმა ჯარმა სად. ირპენი აიღო. მტერმა ჩვენ ჯარს კოზელეცი დაატოვებინა და მდ. დესნას ხაზამდე დაახევინა. მდ. დესნის მარცხენა ნაპირზე ჩერნიგოვის სამხრეთით ჩვენი ჯარი ბრძოლას აწარმოებს.

სარატოვი. ოქტ. 12. ლენინის დეპეშას, რომ გაუგზავნეს პური დამშეულ გუბერნიებს, სარატოვის გუბერნიის გლეხობა თანაგრძნობით შეხვდა. მრავალი ცნობები მოდის, რომ გლეხებს ყველგან გამოაქვთ დადგენილება, რომ პური შესწირონ დამშეულ ცენტრს.

ვიტებსკი. ოქტ. 10. ვიტებსკის მდგომარეობა მტკიცეა. ლეპელის რაიონში ჩვენი ჯარი შეტევაზე გადავიდა და დაბა ულლა და პატარა ტბები დაიპყრა და ლეპელზე შეტევას აწარმოებს. პოლონელთა ბრბოები იძულებული შეიქნენ პოლოცკიდან დაეხიათ.

თურქესტანის ფრონტი. ცარიცინის და ასტრახანის რაიონებში მზვერავთა მოქმედება გაძლიერდა. ურალსკის რკინის გზის სამხრეთით, სად. ნოვოროსლეიაკასა და სოფ. ბალატაის სამხრეთით 50 ვერსზე ჩეჟინსკის ფორპოსტისთვის ბრძოლა სწარმოებს. ურალსკის სამხრეთ დასავლეთით 40 ვერსზე დარინსკი ავიღეთ და ორენბურგის დასავლეთით 120 ვერსზე მტრის იერიში მოვიგერიეთ. აღმოსავლეთის ფრონტი. კურგანის სამხრეთით 70 ვერსზე იალინსკოეზე მტრის შემოტევა ზარბაზნების სროლით მოვიგერიეთ. იალუტოროვის რაიონში იშიმის რკინის გზის ორივე მხარეზე ბრძოლა სწარმოებს. ტობოლის გასწვრივ ჩვენი ჯარი მარჯვე წინსვლას განაგრძობს და ტობოლსკის წინააღმდეგ მომქმედ ჩვენ ჯარს შეუერთდა.

მოსკოვი. ოქტ. 12. დენიკინელებსა და ყუბანის ყაზახთა შორის უთანხმოება ძლიერდება. ხშირად ორივე მხარეს მიუმართავს არტილერიისთვის. ცარიცინის მაზრის მშრომელი გლეხობა დენიკინის წინააღმდეგ აღსდგა. ხოპერის მაზრაში, ნიჟნე ურიუპინსკაიას სტანიცაში ცხენების მობილიზაციის გამო გლეხები და ყაზახები აჯანყდნენ. ჩრდილოეთ კავკასიაში მთიელებსა და დენიკინელებს შორის ბრძოლამ მკაცრი ხასიათი მიიღო. მთიან დიგორიაში მთიელები კერმენისტებთან ერთად გმირულად იცავენ თავის ხეობას. გამხეცებულმა დენიკინის ჯარმა 2,000 მთიელი დახვრიტა. ომსკის გუბერნიის ორი მაზრა კოლჩაკს არ აღიარებს. მათ დასამშვიდებლად გაგზავნილი ყაზახები დამარცხდნენ. ორსკის მაზრაში შესდგა წითელი პარტიზანების რაზმი. ომსკში გირვანქა პურის ფასი 50 მანეთს აღწევს. სად. ტიხორეცკაიაში დენიკინელები ტყვე წითელ ჯარისკაცებს ხოცავენ.

ბერლინში სიმენსის ქარხნებში გაფიცვები დაიწყო. ტრამვაის მოსამსახურეების გაფიცვები გრძელდება. რუსეთის გერმანელი თეთრგვარდიელები რიგას უტევენ. თეთრ ლატიშთა მთავრობამ ფინეთს, ესტონიას და ლატვიას დახმარებისთვის მიმართა.

მიტავაში შესდგა რუსეთის გერმანელ თეთრგვარდიელების ახალი მთავრობა. ავსტრიის მთავრობა იშლება. პოლონეთის ჯარი ვაიძულეთ პოლოცკიდან დაეხია. ჩვენ ლეპელს ვუტევთ.

დადგა დრო, როდესაც რუმინებმა ანგარიში უნდა ჩააბარონ უნგრეთის დაპყრობის შემდეგ, უმაღლეს საბჭოს განკარგულებათა წინააღმდეგ, მათ მიერ ჩადენილ მტაცებლობის გამო. საზავო კონფერენციამ გაგზავნა განსაკუთრებული კომისია, რომელმაც უნდა შეადგინოს სია რუმინიის არმიის მიერ ბუქარესტში გაზიდულ საქონლისა და საგნებისა. ამ საქონლის ღირებულების ჯამს გამორიცხავენ იმ ფულიდან, რომელიც რუმინიას ერგებოდა უნგრეთთან ანგარიშის გასწორების დროს. მიუხედავათ რუმინულ წყაროებიდან მიღებულ ცნობებისა, რომ საჩქაროდ სწარმოებს ბუდაპეშტის დაცლა, უმაღლესი საბჭოს წარმომადგენელი რუმინიიდან იუწყება, რომ არავითარი ევაკუაცია არა ხდება. ასევე არ ასრულებენ რუმინელები თავის დაპირებას უნგრეთში პოლიციის შექმნის შესახებ.

დეპუტატთა პალატის პარასკევის სხდომაზე მოწონებულ იქნა 1918 წლის 1 აგვისტოს შეთანხმება, რომ საფრანგეთს დაეთმოს ამერიკის ყველა საწყობები, რომელიც საფრანგეთში იმყოფება. ამაში გადახდილი იქნება 400 მილიონი დოლარი.

სამზრიუკენში წეს რიგი აღდგენილია.

პარიზში რუსეთის წარმომადგენელი, მაკლაკოვი, პარასკევს მისიით გაემგზავრა დენიკინთან სამხრეთ რუსეთში, საფრანგეთის მთავრობასთან შეთანხმებით.

ბალტიის პროვინციებში მდგომარეობა რთულდება. უკანასკნელ ცნობებით, ფონდერგოლცმა, რომლის მაგიერ ებერტ-გოლდტანი დანიშნეს და რომელიც გერმანიაში გაიწვიეს, თავის მოსახლეს რკინის გზის უფროსს მაიორ ბიშოფს მიაბარა და თავისი თავი ბერლინის მთავრობის მოწინააღმდეგეთ გამოაცხადა.

ახალი ამბები

დღეს, საღამოს 6 საათზე დანიშნულია ს. ს.-დ. მ. პ. თფილისის კომიტეტის სხდომა.

◆ **გენ მილნის ჩამოსვლა.** 9 ოქტომბერს სტამბოლიდან ბათომში ჩამოვიდა ბრიტანეთის ჯ.რის მთავარ სარდალი გენერალი მილნი.

◆ **არჩევნები ებრაელთა თფ. ეროვ. საბჭოში.** 12 ოქტომბერს მოხდა ებრაელთა თბილისის ეროვნულ საბჭოს არჩევნები. არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო 1020 კაცმა. აქედან № 1 (უპარტიოთ) მიიღო 110 ხმა, № 2 (ცეირე ციონი)—116, № 4 (ხელოსანთა ჯგუფი)—100 № 5 (ბუნდი)—146, № 6 (სიონისტები)—342, № 7 (პოალეი ციონი)—160, № 8 (კლერიკალები)—45. სულ ეროვნულ საბჭოში უნდა არჩეულიყო 41 კაცი. ეს რიცხვი პარტიებს შორის მიღებულ ხმების თანახმათ განაწილდება ასე № 1—4 კანდიდატი, № 2—5, № 4—4 № 5—6, № 6—15, № 7—7, და № 8 —1 კანდიდატი.

◆ **ქალაქის სახელოსნო სკოლაში.** ქალაქის გამგეობამ მოისმინა მოხსენება ქალაქის სახელოსნო სკოლის დირექტორისა და დაადგინა დაიხუროს ამ სკოლის რუსული განყოფილება, მოწაფეთა მცირე რიცხვის გამო და გაიხსნას მის მაგიერ ქართული და სომხური განყოფილებანი.

◆ **მცხეთის მატარებლები.** მცხეთის ტაძრის დღეობის გამო (ახალი სტილით ოქტომბრის 14 ს) რკინის გზათა სამმართველომ დამატებითი სამგზავრო მატარებლების მიმოსვლა დანიშნა: ოქტომბრის 13 ს თფილისიდან გადის ნაშუადღევის 4 ს. და 18 წუთზე: მცხეთიდან 5 საათსა და 50 წუთზე. ოქტომბრის 14 ს—თფილისიდან გადის—დილ. 7 ს. და 5 წ., 8 ს. 4 წ, 8 ს. 54 წ., 10 ს. 57 წ., 11 ს. 39 წ., 1 ს. და 43 წ., 4 ს. 18 წ., 5 ს. 52 წ., მცხეთიდან გამოდის—დილის 8 ს., 9 ს. 50 წ, 10 ს. 48 წ, 12 ს. 32 წ., 2 ს. 35 წ., 4 ს. 17 წ., 5 ს. 50 წ. და 6 ს. 55 წ, ბილეთების ფასი თფილისიდან მცხეთამდე—პირველი კლასი 25 მ., მეორე—15 მ. და მესამე 10 მ.

◆ **სახალხო უნივერსიტეტი.** დღეს, 14 ოქტომბერს, საღამოს 6 საათზე, სახალხო უნივერსიტეტის ქართულ განყოფილებაში დანიშნულია მორიგი ლექციები: 1) განყოფილება (ნაძალადევი) 1. გ. ნათაძისა. „საქართველოს წარმოშობის ისტორია". 2. კ. მესხი „სამშობლოს ბეწვრი". 6 განყ (ერთობის უბანი) 1. ივ. ლეშიშაია: „ჩვენი ქვეყნის სიმდიდრენი". 2. ქრ. რაჭველიშვილი: „ქართული მწერლობა".

◆ **ა. სამხონიას დაარსებულ ქართულ „საბავშო ბაღში"** სწავლა დაიწყება 15 ოქტომბრიდან. მიიღება ბავშვები 5—8 წლამდის. მისამართი: პასტეროვის ქ., 8, ტელეფონი 16—05. ყოველ დღე 12—6 ს.

კრებები.

დღეს, დანიშნულია კრება 2 სამილიციო უბნის ქვე კოლექტივისა, 6 ს. სომხური სექციის ბიუროს ბინაზე (რუსთაველის პრ.).

სომხეთი

პარლამენტში.

სოციალისტ - რევოლიუციონერების ფრაქციამ ზანგეზურის შესახებ შემდეგი შეკითხვა შეიტანა პარლამენტში: „იცის თუ სომხეთის მთავრობის თავმჯდომარემ რომ ყარაბაღის გენ. გუბერნატორი სულთანოვი ადერბეიჯანის მთავრობის განკარგულებით ყოველ ღონეს ხმარობს ძალად ჩაიგდოს ზანგეზური, რომ ის შეუერთოს ადერბეიჯანს და ამ მოსალოდნელ დაპყრობის მოხდენა ნავარაუდევია ისეთ ფორმებში, რომ მისი განხორციელება ფიზიკურად ერთიანად მოსპობს ზანგეზურის მშრომელ სოფლობას.

თუ იცის ეს მთავრობამ, რა ზომებს ხმარობს ის ზანგეზურის მშრომელ ხალხისთვის მოსალოდნელი საფრთხის წინააღმდეგ.

რკინის გზელთა ყრილობა

საქართველოს რკ. გზის ყრილობის მოწვევა არის დანიშნული 15 ღვინობისთვეს. რკინის გზის დემოკრატიამ უნდა აირჩიოს ყრილობისათვის დელეგატები. მარა რკ. გზის დემოკრატიამ, როგორც რევოლიუციის ავანგარდი ღრმათ უნდა ჩაუფიქრდეს, თუ რა გააკეთა ძველმა გამგეობამ, რამდენათ ანგარიშს უწევდა მუშათა კლასის სულისკვეთებას, რამდენათ აკმაყოფილებდა მის ელემენტარულ მოთხოვნილებას. ამის და გვარად უნდა აირჩიონ ახალი დელეგატები. ადგილებისათვის ბრძოლას და ამ ნიადაგზედ ინტრიგებს სამუდამოთ ბოლო უნდა მოეღოს. დღეს მოახლოვდა თუ არა არჩევნები, ყველა ძველ თამასუქებს ამზეურებს. რკინის გზის უმთავრესმა სასურსათო კომიტეტმა გამოაქვეყნა ანგარიშები აუარებელი სტატისტიკური ცნობებით. ამ ანგარიშებით მოგვებასაც გვიჩვენებენ, მიუხედავათ იმისა, რომ ჩვენ ვიცით აუარებელი ფულები და საქონელი დაიკარგა და ვერც ერთ ადგილას ბოროტმოქმედნი ვერ დაიჭირეს. თითქოს ყველაფერი რიგზეა, სურსათიც ბევრი გვქონია, ბლომ მიცემა გაჩაღებული ყოფილა და სხვა. მარა ეხლა შევეკითხოთ მუშა-მოსამსახურეებს, რამდენათ სარგებლობდნენ ამ ნივთებით. პირველ ნომერ მაღაზიაში გამოფენილია საქონლით, მარა ისეთი საქონლით, რომელსაც მუშები ვერ ხმარობენ, ვერ მისწვდებიან მის ყიდვას და თუ თითო ოროლა ყიდულობს, მხოლოდ იმისათვის, რომ გაყიდოს და ამის ნაცვლათ აუცილებელ საჭიროების ნივთები და სანოვაგე იყიდოს, ძალაუნებური სპეკულაციას ეწევა. ფეხსაცმელები მოიტანეს, რომელიც ფასობს 85 თუმანი, აბა მითხარით, რომელ მუშას შეუძლია იყიდოს? მხოლოდ ერთათ ერთი პურია ქალაქთან შედარებით იაფი, მარა ვინ არის, რომ ნახევ. გირ. პურზე ცხოვრობს? რკინის გზის მაღაზია მხოლოთ შირმაა, სარგებლობა კი არაფერი.

ამხ. კუპრაშვილი ქება-დიდებით იხსენიებს რკინის გზის საავადმყოფოს, თითქოს იქაც ყველაფერი რიგზედ იყოს საქმე დაყენებული, მაგრამ ჩვენ ვიცით სინამდვილიდან, რომ არც იქ არის საქმე ისე, როგორც ამხ. კუპრაშვილს ჰგონია. თქვენ უნდა დაწვეთ იქ საავადმყოფოში და დარწმუნდებით, რა პირობებიც არის. ხშირათ ექიმი წამალს გიწერთ, მაგრამ აფთიაქში გეუბნებიან, ეს წამალი არა გვაქვსო ხან გეკითხება ექიმი, თუ შენი ფულით იყიდი, კარგ წამალს გამოგიწერო და სხვა. რაც შეეხება ბ. ნ. ზანდუკელის ადმინისტრატიულ ნიჭს, მე არაფერი მაქვს საწინააღმდეგო, მხოლოდ უნდა ითქვას, რომ იქ შექმნილი კამარილის წყალობით, რომელსაც აწარმოებენ გიორგაძე და ბუკში, ცუდი შედეგები აქვს და ამას ნაკლებ ყურადღებას აქცევს ბ-ნი ზანდუკელი. ეს ორი პიროვნება, კომისიის მიერ დადგენილების თანახმად, უნდა გადაყვანილი ყოფილიყვნენ, მაგრამ ზოგიერთ ცენტ. კომ წევრების წყალობით ადგილიდან ვერ დასძრეს. მათი წყალობით ბევრი უდანაშაულო დაისაჯა: ზოგი ჩამოაყენეს, ზოგი დაითხოვეს, ისეთ პირს, რომელსაც არავითარი ცოდნა არ აქვს, ადგილი აქვს საავადმყოფოში, ვინაიდან ზემოთ ნახსენებ პირებთან კარგი განწყობილება აქვს.

ავიღოთ თუ გინდ ექ. გურგენოვის საქმე. ვინ არ იცის ამის ისტორია, სრულიად უდანაშაულოთ ჩამოაყენეს სამსახურიდან, მხოლოდ იმიტომ, რომ დიდის ენერგიით შეუდგა საქმეს, გაიხსნა რკ. გზის საავადმყოფოში მუშა მოსამსახურეთათვის სამშობიარო განყოფილება, რომელზედაც მრავალჯერ იყო ბრძოლა კითხვა, როგორც ძველ მთავრობის დროს, ისე ახალ მთავრობაში. მაშინ, როდესაც ყველაფერი მოამზადა: ბავშვების საწოლები, საცვლები, შენობა და სხვა, საჭირო იყო მხოლოდ საქმის დაწყება, უთხრეს: შენ არა ხარ საჭირო—მიბრძანდითო. ორი წლის ნაშრომ-ნაღვაწი ტყუილათ დაიკარგა და დღესაც არაფერი გვაქვს ხელში. ინვენტარი სამშობიარო განყოფილებისა, ვინ იცის, სად ყრია ჭიპან-წყვეტით მოგროვილი. ამის შესახებ მთავარ სახელოსნოს და დეპოს პროფესიონ. კავშირმა, პირველ რაიონის შტაბმა, მთელმა გვარდიელებმა და მუშებმა მოითხოვეს გურგენოვის უკან მიღება, მაგრამ შექმნილ ინტრიგანობის წყალობით დემოკრატიზმი ქაღალდზეა და ადგილი რჩება ბიუროკრატიზმს, თამამად შევვიძლია ვსთქვათ, რომ გურგენოვზედ ენერგიული ექიმი ჯერ არა ყავს რკინის გზას და თუ ამის შემდეგ ეყოლება, ეს მომავალი კითხვაა. ამხ. კუპრაშვილი ბრძანებს, ყველაფერი კარგათაა ფდაბნოთა სამეფოშიო.

რაც შეეხება კულტურულ განმანათლებელ კომისიას, მოვალეობა დიდი ქონდა, მაგრამ საქმე კი არაფერი გაუკეთებია. მათი მოვალეობა იყო კულტურული განვითარება მუშა-მოსამსახურეებში. მას უნდა მოეწყო ლექციები, უნდა გაეკეთებია მოძრავი ბიბლიოთეკა, ლექციებით და სხვა. მხოლოდ ამ უკანასკნელ დროს ამხ. ა. ლომთათიძეს გააკეთებია მოხსენება მომენტზედ რამდენიმე სადგურზედ ამხ. კუპრაშვილმა ესეც შეიძლება იმისთვის, რომ ყრილობას წარუდგინოს ანგარიში. მხოლოდ უნდა ითქვას სიმართლე და პატივისცემით უნდა მოვიხსენიოთ, რომ სკოლის საქმე სასურველ ნიადაგზე არის დაყენებული. ყველა ამ-ებს გამოარკვევს მომავალი ყრილობა და შესაფერ მსჯავრსაც დასდებს, მხოლოდ დღეს ჩვენ უნდა ვიფიქროთ ყრილობაზე და არჩევ დელეგატების ღირსებაზე.

უნდა იცოდეთ, ამხანაგებო, რომ ყრილობაზე ისმება მეტათ მწვავე და სერიოზული კითხვა. **ეს არის ადმინისტრაციის კავშირის გარეშე დატოვება.** ერთ მიმდინარეობამ უკვე დაიწყო პრესის საშუალებით რწმუნება თითქოს დღევანდელ პირობებში არ იყოს საჭირო ადმინისტრაციის გამოყოფა პროფესიონალურ კავშირიდან. თითქოს ამით ის დაასუსტებს ორგანიზაციის სიძლიერეს, როგორც ეკონომიურათ, ისე იდეიურათ, ვინაიდან უმრავლესობა ადმინისტრაციისა ჩვენი ამხანაგები არიან და სხ. მართალია, ამ მიმდინარეობას მოწინავე ამხანაგები იცავენ, მარა უნდა ითქვას სიმართლე, ისინი არ მსჯელობენ პროლეტარულ თვალთახედვის ისრით, არ ემყარებიან პროფესიონალურ კავშირის პრინციპებზე, არამედ მათ ალაპარაკებთ სუბიექტიური პირობები. ვერ წარმოუდგენიათ მოწინავე ამხანაგთ, პარტიის წევრი. და კავშირის გარეშე დატოვება. თითქოს თუ კავშირის გარეთ დარჩა ესპობა გზა მოქმედებისა და სხ. მარა ჩვენ კი ვფიქრობთ დრო არის ყველამ თავის ადგილი მონახოს დრო არის ჩამოყალიბდეს ნამდვილი მუშათა პროფესიონალური კავშირი და არ იყოს ისე არეული დომხალივით, როგორც დღეს არის. ასეთ მდგომარეობაში ყოფნა აჩლუნგებს მუშათა თვით შეგნებას, უკლუნგებს ინიციატივას და რჩება მუდამ სხვის აპეკის ქვეშ. პროფესიონალურ ორგანიზაციას უნდა ქონდეს თავისი ნამდვილი სახე. ამისათვის მოწინავე მუშებმა ამ კითხვას სერიოზული ყურადღება უნდა მიაქციონ. ყრილობის მოწვევამდის უნდა გაითვალისწინონ ეს კითხვა და არჩეულ დელეგატებს დაავალონ მისი ცხოვრებაში გაყვანა. მთავარ სახელოსნოს და დეპოს მოწინავე ამხანაგებს უკვე ჰქონდა ამის შესახებ მსჯელობა და მოითხოვენ თავიანთ დელეგატებისაგან დაიცვან ყრილობაზედ ადმინისტრაციის ჩამოშორება კავშირებიდან ეხლა საქმე ამხანაგებზედაა.

რკ. გზის მუშა კ. ციმბირელი.

რკ. გზელთა მეორე საქმელეგატო ყრილობა.

სამმართველოს რაიონის სოც. დემ. მუშათა პარტიის ორგანიზაციამ წამოაყენა დელეგატების სია № 1 შემდეგი კანდიდატებისა:

სია № 1.

1) რუხაძე არჩილ.
2) თ ვაძე სოლომონ.
3) ბილანიშვილი ვალერი.
4) კაჭარავა მიხეილ.
5) კალაძე ნესტორ.
6) წილოსანი გიორგი.
7) ჯვარშეიშვილი გიორგი.

კანდიდატები:

1) ფ ნცულაია ალექსანდრე.
2) ნიკოლაშვილი ნიკო.

სამმართველოს სოც. დემ. მცირე კოლექტივი სთხოვს ამხანაგ მუშა მოსამსახურეებს მისცენ ხმა სიას № 1.

საქ. სოც. დემ. მუშათა პარტიის ნავთლუღის ორგანიზაცია აყენებს ნავთლუღის რაიონიდან შემდეგ სიას ყრილობაზე ასარჩევ კანდიდატებისას:

სია № 1.

1) დოლიძე სოლომონ.
2) გვიმრაძე ალექსანდრე.
3) ჯანგიძე ალექსანდრე.
4) ცომაია ივანე.
5) ნონეტაშვილი მიხეილ.
6) რაზმაძე აქვსენტი.
7) კოპალეიშვილი ილია.
8) ქილენტი სერგო.
9) სეირანაშვილი საქო.

კანდიდატები:

1) ბერიკაშვილი გიგო.
2) მ ისაშვილი მიხეილ
3) ნ დირაშვილი ივანე.

სამტრედიის რაიონი

დღეს, რკინის გზის სამტრედიის რაიონში მოხდება დელეგატების არჩევა საქართველოს სახაზინო რკინის გზების დელეგატთა ყრილობაზე დასასწრებლად. არჩევნები ხდება პროპორციონალურ სისტემით. სხვა პარტიებს წარდგენილი აქვთ თავიანთი სიები. ჩვენი პარტიის სიაა № 1.

კანდიდატთა სია:

1) კიკაბიძე ივანე გიორგის ძე. მის წავლებელი, რკ. გზ. მუშ. მოსამს. პროფ. კავშ. სამტრ. რაიონ. გამგ. თავმჯდომარე, ს.-დ. ორგანიზაციების სამტრ. რაიონის კომიტეტის წევრი და ხმოსანი სამტრედიის ქალაქის საბჭოსი და უკანასკნელის თავმჯდომარის ამხანაგი.

2) ფოცხვერია ილია. რაიონულ გამგეობის წევრი და ქვეყრაიონულ შტაბის თავმჯდომარე, მემანქანე.

3) შენგელია მიხეილ კონსტ. რაიონულ გამგეობის თავმჯდომარე, ... ნადი, ქალაქის ს.-დ. კოლექტივის წევრი, ზეინკალი.

4) გეგელია შეთოდე, კავშირის ცენტ. გამგეობის წევრი, ...

5) ახობაძე ... დეპუტატი, ... წევრი.

6) კოპალეიშვილი სევერიანე, რემონტის მუშა.

7) ხუჭუა იაკინთე, ზეინკალი, ქალაქის ს.-დ. კოლექტივის წევრი.

8) ჯანელიძე სერგეი, ორთქმავალის გამყოლი.

9) რუხაძე ემელიანე, რკინის გზის მილიციონერი.

ყველამ იცის ღვაწლი და სამსახური ჩვენი პარტიისა საქართველოს დემოკრატიისა და ჩვენი ქვეყნის გადარჩენის საქმეში. ყველაზე ერთგულათ ჩვენს პარტიას ამ მძიმე საქმეში მხარში უდგა რკინის გზის მუშა მოსამსახურეები; ახლაც ჩვენ პარტიას იმედი არ ეპარება, რომ რკინის გზის მშრომელი დემოკრატია კვლავინდებურათ ხმას მისცემს მის სიას.

არც ერთი არ უნდა დარჩეთ ხმის მიუცემელი.

ყველა ხმები № 1-ს

ხამტრ. რაიონულ სოც.-დემ. კომიტეტი.

ამიერ-კავკ. კოოპერატივ. კავშირის მე-5 ყრილობა

მეორე დღე. 10 ოქტომბერი

ზ. რამიშვილის მოხსენება. ეს მოხსენება შესდგებოდა ორი ნაწილისაგან. საწყობები და საქონლის განაწილება. პირველი ნაწილის შესახებ ჩვენ უკვე გვქონდა მოხსენებული წინანდელ ანგარიშში, ეხლა ვბეჭდავთ მხოლოდ მოხსენების მეორე ნაწილს.

საქონლის განაწილება.

უმთავრესად საქონელი ეძლეოდა კოოპერატივებს, ნაწილი საზოგადო დაწესებულებებს და თუ ჰქონდა ადგილი კერძო პირებზე მიცემას, მხოლოდ საქონლის გადაცვლის სახით. უცვლიდით ისეთ საქონელს, რომელიც ჩვენი ორგანიზაციებისათვის ნაკლებ ღირებულებას წარმოადგენდა, უფრო საჭირო საქონელზე. კავშირთა წარმომადგენლების შემდეგ შეწყვეტილ იქნა ცალკე კოოპერატივებზედაც, რომელნიც კავშირში ვერ შედიოდენ. გამონაკლისს ადგილი ქონდა; მოდიოდენ კოოპერატივები და ჩვენ იძულებული ვიყავით მათთვის საქონელი მიგვეცა, რომ იენაზლაურებიათ ხარჯები.

ამ ბოლო დროს ასეთ შემთხვევებს ალაგი არა აქვს, მაგრამ ცალკე კოოპერატივთა წარმომადგენლები მაინც მოდიან თფილისში, აგრეთვე ელმათ სხვა ქალაქებშიაც უხვევენ გვერდს თავის კავშირებს, ყიდულობენ საქონელს და მიაქვთ

ეს მოვლენა დაუშვებელია, მაგრამ მისი მოწესრიგება არ შეიძლება, სანამ რაიონული კავშირები ვერ შეიძლებენ თავის კოოპერატივების დაკმაყოფილებას, ცენტრალური კავშირი კი რაიონული კავშირებისა. ყოველ შემთხვევაში ასეთი გამოსვლები, როგორც ცალკე კოოპერატივებისა, ისე რაიონული კავშირებისა, ცენტრალური კავშირის გვერდის ახვევით საერთოდ დაგმობილი უნდა იქნეს და უნდა გამოვნახოთ ისეთი საშუალება, რომ ეს ასე არ ხდებოდეს. ცალკე კოოპერატივები, რომელნიც შედიან რაიონულ კავშირებში, ცენტრალური კავშირიდან საქონელი არ უნდა მიეცეს. უნდა როგორმე მივაღწიოთ სწორ განაწილებას და საქონელი, რომელიც მთავარ საწყობში გაივლის ცალკე კოოპერატივებს შეეძლოს თავის რაიონულ კავშირებიდან მიიღოს.

ცალკე გამოსვლების შესამცირებლად და ბოლოს მთლად მოსასპობათ ყველა საქონლის შემძენ პუნქტებში უნდა მოწყობილი იყოს აგენტურა და საკომისიო განყოფილება. ეხლანდელი საქონლის განაწილება ვერავითარ კრიტიკას ვერ უძლებს და არც შეიძლება მისი დღევანდელ პირობებში უკეთ მოწყობა. მიზეზები მრავალია.

ეხლა საქონელს ნისიად არავინ არ იძლევა ყველა კავშირებს რომ თავისი ხვედრი საქონელი შეხვდეს, ამისათვის მათ უნდა ქონდეს ცენტრალურ კავშირში ავანსები. ასეთი დადგენილება რამდენჯერმე გამოიტანეს თითონ კავშირის წარმომადგენლებმა, მაგრამ სისრულეში ვერ იქნა მოყვანილი. პირიქით, მათზე ითვლება რამდენიმე მილიონი ვალი. საქონლის შეძენასაც შემთხვევითი ხასიათი აქვს და ესეც აფერხებს სწორ განაწილებას ჩვენ გვგონია, რომ საქონლის სწორ განაწილებისათვის დღევანდელ პირობებში საჭირო იქნება უფრო ხშირად შეკრება რაიონული წარმომადგენლებისა ამათი კრებები სასურველია შეუთანხმდეთ საქონლის დიდ პარტიის შეძენის დროს. ავრე ხდება თითქმის ეხლაც როცა დიდძალ საქონელს ვძენთ, რაიონულ კავშ. წარმ. იძულებულნი არიან აქ ჩამოვიდნენ (იხ

იქ, სადაც ვიძენთ საქონელს), თვითონ აირჩიონ საქონელი და წაიღონ. წვრილმანი განაწილება კი შეიძლება მოხდეს დეპეშების საშვალებითაც, მაგრამ ამისათვის რაიონულ კავშირებს აუცილებლათ უნდა ქონდეთ ცენტრ. კავშ. ავანსი.

სატარიფო პალატა

(დასასრული)

მუშათა ფრაქციის წინადადებით წაკითხულ იქმნა მექარხნეთა საზოგადოების გადაწყვეტილება შესახებ მუშებისთვის სურსათის იაფ ფასებში მისაწოდებლათ დაარსებულ ფონდში მათ მიერ 500 მანეთის შეტანისა.

მექარხნეთა საზოგადოება აცხადებს, რომ ამ საკითხზე მან გამოიტანა შემდეგი დადგენილება: 1) ფონდი, რომელიც შესდგება ასეთი გზით, უნდა იყოს სატარიფო პალატასთან დაარსებულ პარიტეტულ ორგანოს ხელში, 2) ფულის გაღება უნდა იქნეს ერთდროული და შემდეგ არავითარი დაბეგვრა ამ საქმისთვის მექარხნეთა საზოგადოებისა არ უნდა მოხდეს, 3) 1920 წლის 1 იანვრამდე არ უნდა მოემატოს მუშათა სამუშაო ხელფასს, 4) შესატანი ფულის რაოდენობა უნდა უდრიდეს 300 მან. და სურსათის დარიგება უნდა ვრცელდებოდეს მხოლოდ იმ წარმოების მუშებზე, რომელმა წარმოებებმა შეიტანეს ფული ამ ფონდში.

ამხ. ს. დობორჯგინიძე აღნიშნავს, რომ სატარიფო პალატის მუშაობა ამ ფონდის დაარსების საქმეში ძლიერ ნელია. მას აქამდე უნდა მოეგვარებია ეს საქმე და მაშინ მუშათა კლასი აღარ განიცდიდა ისეთ ცუდ მატერიალურ მდგომარეობას, რომელშიაც იგი დღეს არის. და თუ სატარიფო პალატა დღემდე ასე ცოტა აქტივობას იჩენდა ამ საქმეში, მით უფრო ენერგიულათ უნდა მოეკიდოს მან ხელი ახლა ამ საქმის მოგვარებას. ზამთარი დგება, მუშათა მდგომარეობა თანდათან უარესდება და ეხლა მათი ხელფასის 15—20 პროცენტით გადიდება ამ უბედურებას ვერ უშველის. ვერ უშველის აგრეთვე საქმეს 300 მ. გაღება ამ ფონდისათვის ეს ფული უნდა აყვანილ იქნას 1000 მანეთამდე. მუშათათვის პირველ საჭიროების საგნების იაფ ფასებში მისაწოდებლათ უნდა დაარსდეს ძლიერი ორგანიზაცია, რომელშიაც შევლენ არა მარტო კერძო წარმოებათა წარმომადგენელნი, არამედ სახელმწიფო, ქალაქის და ერობათა სამმართველოები. უნდა გადაჭრით დაინიშნოს ვადა ამ ფულების შეტანისა.

მუხარინსკი აცხადებს, რომ მექარხნეთა საზოგადოების ამ ფულის გაღებით დიდი საქმის გაკეთება არ შეიძლება. კერძო წარმოებებში სულ მუშაობს 2,000-ზე მეტი მუშა. ამათგან 1000 მუშა მუშაობს თუთუნის ქარხნებში, სადაც მექარხნეებმა მისცეს მათ ავანსი 1000 მანეთზე მეტი თითოს. გარდა ამისა მათ დაადგინეს მისცენ კიდევ მუშებს ზამთრის შესაძენათ საჭირო თანხა ავანსათ. ამნაირათ მექარხნეთა დანარჩენმა ნაწილმა 1000—1000 მანეთიც რომ შეიტანოს თითო მუშაზე მაინც ამით შეგროვდება მხოლოდ 1 მილიონი მანეთი. ამ თანხით თავის-თავათ ცხადია არაფრის გაკეთება არ შეიძლება. საჭიროა რომ მთავრობამ შეუწყოს ხელი ამ საქმეს სათანადო თანხის გაღებით.

ამხ. შ. აბდუშელი აღნიშნავს მუშათა კლასის სამართლიან უკმაყოფილებას, რომელიც გამოწვეულია მათი მძიმე მდგომარეობით და მეორე მხრით, მათი ასეთი მდგომარეობის გასაუმჯობესებლათ მოწვეული სატარიფო პალატის ძლიერ ნელი მუშაობით. თუ ეს საკითხი ამ მოკლე ხანში არ ჰპოვებს სასურველს გადაწყვეტას, მაშინ ამას შეიძლება მოყვეს ძლიერ არა სასურველი შედეგები. მუშათა სექცია კატეგორიულათ მოითხოვს, რომ მთავრობამ, რომელსაც ეკუთვნის დიდი უმრავლესობა მუშა მოსამსახურეებისა და რომ ყველა საზოგადო და კერძო დაწესებულებებმა შემოიტანონ საჭირო თანხა, რომ შესაძლებელი გახდეს ამ განზრახული ორგანიზაციის დაარსება, რომლის მიზანი არის მუშებისთვის სურსათის იაფ ფასებში მიწოდება.

მუშათა სექცია ასეთ ორგანიზაციის დაარსებაში ხედავს ერთად ერთ გამოსავალს შექმნილ მდგომარეობიდან და უ რეოდ სამუშაო ხელფასის გადიდებას.

ბრაილოვსკი აღნიშნავს, რომ მანამ, სანამ შეუდგებოდეთ ამ საქმეს, საჭიროა გამოირკვევა იმის, თუ რამდენია სულ მუშები კერძო და სახელმწიფო სხვადასხვა გვარ წარმოებებში.

მ. ნ. მანდელშტამი იძლევა საჭირო სტატისტიკურ ცნობებს, საიდანაც ირკვევა, რომ კერძო წარმოებებში მუშაობს სულ 15,000 მუშა.

ხანდანოვი ამტკიცებს, რომ მწარმოებელთა კლასი არ არის წინააღმდეგი ასეთი ფონდის შექმნისა პრინციპიალურად, მაგრამ ფაქტიურად არ შეუძლიათ დიდი თანხის გაღება მათზე დიდ გადასახადების გაწერის გამო. ამას გარდა წვრილი მწარმოებლები წარმოადგენენ ისეთ ულოდინარ მასსას, რომელიც არ გაიღებს ამ თანხას ისე, რომ გამოსავალი იქნებოდა იმაში, თუ სანიტარულ გადასახადს მოახმარებდნენ მუშათა დამხმარე ორგანიზაციის შექმნის საქმის მოგვარებას.

ბრეგვაძე მოითხოვს, რომ ეხლავე შეუდგნენ ამ ორგანიზაციის დაარსების საქმეს და არ დაკარგონ დრო იმაზე, თუ ვის უნდა ექვემდებარებოდეს ეს ორგანიზაცია. სატარიფო პალატამ უნდა გამოყოს ეხლავე კომისია, რომელიც დაუყონებლივ შეუდგება მოლაპარაკებას იმ მწარმოებლებთან, რომელნიც მონაწილეობას ღებულობენ ამ ფონდის შექმნაში და აგრეთვე ამავე დროს მიიღებს ენერგიულ ზომებს ბაზარზე ფასის ზრდის შესაჩერებლათ.

შემდეგ იმართება კამათი ცხოვრების გაძვირების და წარმოების დაცემის მიზეზთა გამოსარკვევათ.

კერძო წარმოებათა წარმომადგენელნი მოითხოვენ, რომ მოისპოს სხვადასხვა გვარი შემავიწროებელი დადგენილებანი, რომელნიც ხელს უშლიან საქონლის გაცვლა-გამოცვლას და მაშინ საქონლის გაძვირება შემცირდებაო.

მ. ნ. მანდელშტამი ამტკიცებს, რომ საქონლის გაცვლა-გამოცვლის საქმის მოგვარება შესაძლებელია მხოლოდ მაშინ, თუ სახელმწიფო აიღებს თავის ხელში საქონლის გაცვლა-გამოცვლის საქმეს სავსებით თავის ხელში.

ი. გოლდმანი უკუგდებს რეზაუმეს წარმოებულ კამათს, აღნიშნავს რომ სატარიფო პალატა ერთხმად ადგია იმ აზრს, რომ უარი ითქვას სამუშაო ხელფასის გადიდებაზე, ვინაიდან დღევანდელ პირობებში, მუშათა კლასის მდგომარეობის გაუმჯობესება შეუძლია მხოლოდ წარმოების გაუმჯობესობით. საკითხი ფონდის დაარსების საჭიროებაზე არ იწვევს უთანხმოებას, სადაოა მხოლოთ საკითხი ფონდისათვის გადასახადის გაღების რაოდენობის შესახებ. მწარმოებლები აცხადებენ, რომ სატარიფო პალატის მიერ დაწესებული გადასახადი მათთვის ძლიერ დიდია და ჩვენ ეს საკითხი უნდა გამოვარკვიოთ ეხლა. თუ გადასახადი გამოიწვევს წვრილ წარმოებათა განადგურებას, მაშინ საჭირო იქნება მათთვის შეღავათიან პირობების შექმა.

კამათის შემდეგ მიღებული იქმნა მუშათა სექციის მიერ წარმოდგენილი შემდეგი რეზოლიუცია: „ვხედავთ რა, რომ სამუშაო ქირის მომატება არ აუმჯობესებს მუშათა კლასის მდგომარეობას, ბაზარზე ფასის ზრდის გამო, მუშათა სექცია ფიქრობს. 1) მივსცეთ წინადადება მთავრობას, რათა მან სატარიფო პალატასთან მუშათა დასახმარებელ ფონდის დასაარსებლათ გადასდოს თანხა არა ნაკლებ 1,000 მან. თითოეულ მუშა-მოსამსახურეზე, 2) ვალდებულ გახადოს კერძო და საზოგადო დაწესებულება მიიღონ მონაწილეობა ამ ფონდის შექმნაში საერთო საფუძველზე, 3) ფონდი უნდა შესდგეს ორი კვირის განმავლობაში და უნდა იყოს სატარიფო პალატასთან დაარსებულ განსაკუთრებულ ბიუროს გამგებლობაში, 5) მაგრამ მუშათა სექცია ფიქრობს, რომ ეს განზრახული ზომები იქნება პალიატიური და სამუშაო ხელფასი ნომინალურიდან რეალურათ გადაქცევის მიზნით უნდა იქნეს მიღებული სასწრაფო და რადიკალური ზომები საწარმოვო ძალთა გასაძლიერებლათ“.

დანარჩენი საკითხების გარჩევა გადაიდო შემდეგ სხდომისთვის.

ს.-დ. პარტიაში

თფილისი. 9 ოქტომბერს შესდგა ს. ს. დ. მ. პ. მეორე რაიონის კოლექტივის წევრთა კრება. თავმჯდომარეთ არჩეულ იქნა ამხ. ფ. ლორია. წაკითხულ და დამტკიცებულ იქნა, ცოტა შესწორებით, გასული კრების ოქმი. კრებამ მოისმინა ამხ. ს. თევზაძის მოხსენება საერთო მდგომარეობის შესახებ, აგრეთვე ქვე კოლექტივების წარმომადგენლების მოხსენებები მიიღო მხედველობაში და გადავიდა შემდეგ კითხვებზე.

არსენალში შექმნილ მდგომარეობის შესახებ კრება ადგენს: მიღებულ იქნას ენერგიული ზომები არსენალში უთანხმოების მოსასპობათ.

კოლექტივის მდივნის ცნობით, თფილისის კომიტეტს სურვილი გამოუთქვამს პროფესიონალურ საბჭოს კუთვნილ საზაფხულო შენობის პარტიულ კლუბათ აღებაზე.

სეილანოვის ფაბრიკაში ორგანიზაციის სასურველ ნიადაგზე მოსაწყობათ არჩეულ იქნენ ამხ. ბ. თევზაძე და ა. გაჩეჩილაძე.

თედ. ხუხუნაიშვილი.

— —

თფილისი. 9 ოქტომბერს, საღ. 6 საათზე, ამხ. გ. მაჭავარიანის თავმჯდომარეობით, შესდგა მეოთხე რაიონული კოლექტივის მორიგი სხდომა. სხდომამ განიხილა შემდეგი კითხვები: 1) საფინანსო კომისიის მოხსენება, 2) ინსტრუქცია მცირე კოლექტივებს 3) რაიონში მყოფ წვრილ საწარმოო დაწესებულებებში მომუშავეთა შემოკრეფა პარტიის გარშემო, 4) საბურთალოელთა განცხადება, 5) მოხსენება დავალებულთაგან, 6) მოხსენება საგამომძიებლო კომისიისა.

პირველი კითხვის შესახებ სხდომა ისმენს ამხ. ე. ჩანტლაძის მოხსენებას საფინანსო კომისიის მუშაობის შესახებ, იღებს მას მხედველობაში და ავალებს კომისიას განაგრძოს ნაყოფიერი მუშაობა. კომისიაში დამატებით არჩეულ იქნენ ამხ. ს. ვადაჭკორია და მ. ხუხუნი. კომისიას მიენიჭა საჭირო პირთა კოოპერაციის უფლება. მეორე კითხვის შესახებ სხდომა ისმენს მდივნის მიერ გამომუშავებულ ინსტრუქციას მცირე კოლექტივების მუშაობის შესახებ, იღებს მას და ავალებს მდივანს საჩქაროთ გაეგზავნოს მცირე კოლექტივებს. მესამე კითხვის შესახებ, სხდომამ რაიონი დაჰყო სხვადასხვა დარგებათ, რომელშიაც მუშები მუშაობენ, და დაავალა კოლექტივის წევრთ თვითეულში ცალკე აწარმოვონ პარტიული მუშაობა. საბურთალოს შესახებ განცხადება შეაქვს ამხ. ჩ. თხილაძეს, რომელიც აცნობს დამწრეთ საბურთალოს სულიერ განწყობილებას და აუცილებლად ცნობს, რომ რაიმე გაუგებრობას ადგილი არ დაურჩეს, ხშირად კეთდებოდეს მოხსენება თანამედროვე მდგომარეობის შესახებ. განცხადების მოსმენის შემდეგ სხდომა კრებას ნიშნავს კვირას. მომხსენებლის გამონახვა ევალება ამხ. ე. ჩანტლაძეს და მდივანს. მეხუთე კითხვის შესახებ, სხდომამ მოისმინა წინა სხდომაზე დავალება ამხანაგების მოხსენება, რაიონში ორგანიზაციული მუშაობის წარმოების შესახებ, მიიღო ის მხედველობაში და გადავიდა მორიგ საკითხზე. უკანასკნელ კითხვის შესახებ სხდომა ისმენს საგამომძიებლო კომისიის მოხსენებას წევრ თედორაშვილის შესახებ. ავალებს მას (კომისიას), რაც შეიძლება ადრე დაასრულოს ეს საქმე და იხუროს.

მდივანი.

მუშათა შორის

ბორჯომი. 5 ოქტომბერს შესდგა ბორჯომის მამულის მოსამსახურეთა პროფესიონალური კავშირის საზოგადო ყრილობა. დღის წესრიგში იდგა: 1) ბორჯომის მამულის ადმინისტრაციის უარყოფითი განცხადება ორ აგვისტოს დეკრეტით მოსამსახურეებზე სიძვირის გამო ჯამაგირების მომატების გავრცელების შესახებ: 2) პროლეტარულ ფრონტის ფონდის გასაძლიერებლათ წვლილის გაღება; 3) პროფესიონალური კავშირების ორგანოს გავრცელება წევრთა შორის და 4) მიმდინარე საქმეები. პირველმა საკითხმა დიდი კამათი გამოიწვია. კრებამ გამგეობას მოსთხოვა მიღებულ ზომებზე რა პასუხი მიიღო, რომ ორი აგვისტოს დეკრეტი, რომელიც გავრცელდა სახელმწიფოთა უწყებების სხვა მოსამსახურეებზე და ბორჯომის მამულის ადმინისტრაციამ კი არ გაატარა ცხოვრებაში და უმწეო მდგომარეობაში ჩააყენა მოსამსახურეები, რომელნიც ღებულობენ 300—1200 მანეთამდე თვეში. გამგეობის მიერ წაკითხულ იქნა ყველა დეპეშების ასლი და პასუხი შრომის მინისტრის ამხანაგისა, რომელიც თხოულობდა დასაბუთებულ ცნობების გაგზავნას, სადაც ჯერ არს.

ახსნა-განმარტების შემდეგ, კრება დამშვიდებით და შეგნებულათ შეუდგა შემდეგი დასკვნის გამოტანას: ეცნობოს მოსამსახურეების მდგომარეობა და საქმის ვითარება ბორჯომის მამულების მუშათა პროფესიონალურ კავშირს და თფილისში პროფესიონალურ კავშირების საბჭოს და თუ ერთი თვის განმავლობაში არ იქნა ჩვენი კანონიერი მოთხოვნილებანი დაკმაყოფილებული, მხარი დაუჭირონ მოსამსახურეთა კავშირს, რათა ცხოვრებაში გატარებულ იქნას ორი აგვისტოს დეკრეტი. მე-2 საკითხზე, რადგან ერთ-ერთი უქმე დღის მოსამსახურეების სამუშაოზე გამოსვლა იმდენ სარგებლობას ვერ მოუტანს ვერც მამულს და ვერც ფრონტს, როგორც ერთი დღის ჯამაგირის გადადება, კრებამ ერთხმად დაადგინა: წინადადება მიეცეს ბორჯომის მამულების მთავარ კანტორას დაუჭიროს ყველა მოსამსახურეთა პროფესიონალური კავშირის წევრებს ერთი დღის ჯამაგირი ფრონტის სასარგებლოთ და შემდგარი თანხა გადმოსცეს კავშირის გამგეობას გადასაცემად დანიშნულებისამებრ; მე-3 საკითხზე დაადგინეს: რადგან პროფესიონალურ კავშირების ორგანო „მუშათა ცხოვრება“ დიდ სარგებლობას მოუტანს მშრომელ მასსას, დაევალოს გამგეობას, რათა შეკვეთილ იქნას კავშირის თანხის ანგარიშზე 29 ცალი ჟურნალი და ეგზავნოს ყველა ჯგუფებს კავშირისას მუდმივათ.

მიმდინარე საქმეების გარჩევის შემდეგ კრება დაიხურა ნაშუადღევის ოთხ საათზე.

კა—ლუ.

პროვინცია

დ. აბაშა. 4 ოქტომბერს, შაბათს, აქ ჩამოვიდა დამფუძნებელი კრების წევრი ივანე გომართელი და მოხსენება გააკეთა მომენტის შესახებ. დაიწყო რა რევოლიუციის დასაწყისიდან, გაკვრით შეეხო უმთავრეს ხანებს რევოლიუციისას და გადავიდა მიმდინარე მომენტზე, სადაც ფართედ დაახასიათა თანამედროვე მომენტის სერიოზულობა და ჩვენი მოვალეობა; აღნიშნა თუ რა გზას ადგია ჩვენი მთავრობა შინაგანი პოლიტიკური და ეკონომიური რეფორმების გატარებისა და დამოუკიდებლობის განმტკიცების საქმეში. სიტყვის გათავებისას ორატორი ტაშის ცემით დაჯილდოვებულ იქნა. შემდეგ შემოდის სხვადასხვა შეკითხვები, რაზედაც ლექტორმა სათანადო პასუხი გასცა. შემდეგ უკრაინის მდგომარეობის შესახებ მოხსენება გააკეთა ამხ. ბიკტორ თევზაიამ. მოხსენებები გათავდა საღამოს 5 საათზე. ხალხი კმაყოფილი დაიშალა,

ვარლამ ქოიავა.

———

საჯევახოს მხარე. წელს ხალხმა უდიდესი გაჭირვება გადაიტანა სიმშილობის გამო. ახალი სიმინდის ხმობა და ხარჯვა დამშეულ ოჯახებმა ენკენისთვის პირველ რიცხვებიდან დაიწყო: ახმობენ ხელოვნურად სიმინდს და ხმარობენ. წელს სიმინდის და ღომის მოსავალი ძალიან მცირეა. გრიგალმა, ქარმა მთის ყანები მიწასთან გაასწორა. ასეთივე დიდი ზარალი მიეცა ყველგან ქარებისაგან ყოველ ხილეულობას და განსაკუთრებით ვენახს. ღვინის მოსავალი მთელ საჯევახოს მხარეში ცოტაა. ერთად ერთი ნუგეში, როგორც მთელ გურიაში, ისე საჯევახოს მხარეში „ადესას“ (იზაბელა) ვენახები იყო, მაგრამ წლევანდელმა ძლიერმა ქარმა ისიც გააფუჭა და ძირს ჩამოყარა. საჭიროა ხალხმა ამ შემოდგომაზე პურის ყანები დათესოს, რადგან სიმინდი მეტად მცირეა და გაზაფხულიდან სიმშილი აუცილებელია. თუ პურის ყანებს დასთესავს ხალხი, ამით ზაფხულში სიმშილისგან თავს გადირჩენს. საჭიროა ამას ყურადღება მიაქციოს ერობებმა, რომ ხალხი სიმშილს გადარჩეს.

მელქიხედექი.

წერ. რედაქციის მიმართ

ბატონო რედაქტორო! გთხოვთ თქვენი პატივცემული გაზეთის საშუალებით ნება მოგვცეთ უღრმესი მადლობა გამოუცხადოთ ყველა იმ პირებს, რომლებმაც თავისი წვლილი შემოსწირეს ფრონტის საქმეს. ჩვენ, განსაკუთრებული ბატალიონის გვარდიელებმა, მივიღეთ საჩუქრები, რომლითაც აგრეთვე დიდი მორალური კმაყოფილება ვიგრძენით.

ჩვენ ძლიერად ვიგრძენით, რომ ფრონტთან „ზურგიც“ ყოველ შემთხვევაში მზათაა მიიღოს ფრონტის ჭირიც და ლხინიც.

ამხანაგების მონდობილობით გვარდიის ფერშალი ვანო ქარცივაძე.

———

თფილისის რკინის გზის სასწავლებლის მასწავლებელს ელენე თათრიშვილს.

7 აგვისტოს რკ. გზის მასწავლებელთა ყრილობის დროს თქვენი უტაქტო მოქმედებისა გამო, რომლითაც შეურაცხყოფილი ვარ, როგორც პირადათ მე, ისევე ყველა ის ამხანაგები, რომლებიც მსახურობენ ვ. კანდელაკთან ნაძალადევის რკ. გზის სასწავლებელში, გიწვევთ სამედიატორო სასამართლოში. მედიატორეთ ჩემის მხრით ვასახელებ ევგენი ოდიშარიას. დღიდან ამის გამოცხადებისა, გაძლევთ ერთი კვირის ვადას დაასახელოთ თქვენი მხრით მედიატორი, წინააღმდეგ შემთხვევაში საბუთი მაქვს გიწოდოთ ისეთი სახელი, როგორიც შეგეფერებათ.

მასწავლებელი ო. რუხაძე.

განცხადებანი

იყიდება

საუკეთესო სენთზე

ქალაქ ოზურგეთში ძმები ლომაძეებისა

მ ა ღ ა ზ ი ა,

რომელშიაც მოთავსებულია სავაჭრო ჯინჭარაძისა. მისამართი: თფილისი, მუხრანის ქ. გიორგი ლომაძესთან.

(2677—1—1)

ექიმი ა. ზ. ქუთათელაძე

იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულ. ავადმყოფთ საღ. 5—7 საათ. გარდა კვირისა. მიხეილის პრ. № 55. ფოსტის პირდაპირ. ტელ. 10-46.

---

3 ოქტომბერს სადღაც წავიდა და აღარ დაბრუნებულა სახლში აშოტა გრიგოლის ძე შახნაზაროვი, 13 წლის ყმაწვილი. ტანთ აცვია წითელი ხალათი, შარვალი მიხაკის ფერისა. ფეხზე დაგლეჯილი ჩუსტები. თუ ვინმემ რამე იცის, ან გაიგოს ამ ყმაწვილის შესახებ ვსთხოვ მაცნობოს შემდეგი მისამართით: მე-6 სამილიციო უბანი, პალუჩინის ქუჩა, № 30. გრიგოლ შახნაზაროვს.

(2681—2—1)

მედიცინის დოქტორი ბერლინის უნივერსიტეტისა მ. ბ. მუშრამიანი

შინაგანი ავადმყოფობა, პლექისა და გულისა იღებს ახალ რენტგენის—ელექტრო-წამლობის კაბინეტში: ხასიაჯგე და წამლობა Xს სხივებით, დიდი სალვეოიდი და არსვალი ტოკით ფილტვების, გულის და სხვა შინაგანი ავადმყოფობისათვის, ღარიბებს უფასოთ ყოველ დღე დილის 8—12 საათამდე და საღამოს 6—9 ს. ბებუთოვის ქ. № 23, ტელეფონი 7—92.

ექიმი დ. შ. ჯავახიშვილი.

იღებს ბავშვთა და შინაგან სნეულებიან ავადმყოფთ დილით 8—9 ს-დის და საღამოთი 4—6 ს-დის. მიხეილის პროსპ. № 64. (საავადმყოფოს ახლოს) ტელეფ. 14—60.

(თ.—2662.)

ექიმი ა. ლევენშტეინი

შინაგანი ავადმყოფობანი. ყოველმხრივი გამოკვლევა და ფიზიკური მეთოდებით აქიმობს გულის, ფილტვების, კუჭის და ჰაჯების ავადმყოფობათა. რენტგენის სხივები. კრილოვის ქ. სახლი № 5 გონიელოვისა, ბინა № 3. მიღება დილის 11—12 საათ. და საღამოს 4—6 საათამდე.

(თ. 2642)

ექიმი ს. ლ. ტურიაშვილი

იღებს ავადმყოფთ შინაგან, ქალურ და საბებიო სნეულ. მუდამ დღე 11—1 საათამდე, ნიკოლოზის ქუჩა № 7 ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ, სიმხოვიჩის აფთიაქის გვერდით.

მედიცინის დოქტორი

ა. ა. მონხა.

ნერვიული, შინაგანი და საბავშვო ავადმყოფობანი ელექტრო სხივებით მკურნალი კაბინეტი, ჰიპნოზი შთაგონება. ავადმყოფების მიღება დილის 10 ნახ.—1 საათამდე, საღამოს 6—7 საათ. კვირაობით და ხუთშაბათობით საღამოობით ავადმყოფები არ მიიღებიან. მიხეილის ქ. (პლეხანოვისპრ.) № 111 ტელ. 13—42.

დოქტორი რომეიკე ბაქარი.

სპეციალურად ყურის, ყელის და ცხვირის სნეულებიან ავადმყოფთა მიღება დილის 11—12 საღამოს 4—5 ნახ. საათ. გერმანელთა სამხედრო საავადმყოფოში ნაბერეჟნაია ქ. № 15 კვირა დღეების გარდა

(2603—2—2)

კბილის ექიმი

ი. მ. ზიზაური-მხაკიანი

იღებს კბილისა და პირის ავადმყოფებს ყოველ დღე 9—2 საათამდე და საღამოს 4—7 საათამდე. გრიბოედოვის ქუჩა № 15 ბინ. 3. კონსერვატორიის მახლობლად.

დოქტორი ი. ი. ხაზურიანი

სისხლის გამოკვლევა სიფილისიაზე (Wasserman'ის რეაქცია) ბაქტერიოლოგიური გამოკვლევა ... ტიფზე, გონოკოკზე და სხვ. პირადათ ნახვა დილის ... საღ. 5—7 ... 8 საღ. 8 საათ. გრიბოედოვის ქ. № 12 ტელეფონი 16—82.

ექიმი ბესარიონ ჰაკობი

მიიღებს განსაკუთრებით ყელის, ყურის და ცხვირის ავადმყოფებს ყოველ დღე 11—12 საათ. დილით, 5—7 საათ. საღ მიხეილის პრ. 117, ტელ. 13—27.

ექიმი ი. ჩიჯავაძის ბაქტერიოლოგიური, სეროდიაგნოსტიური და ქიმიურ-მიკროსკოპიული ლაბორატორია იღებს გამოსაკვლევად სისხლს: Wassermann-ის; Weinberg-ის, Widal-ის რეაქციები, სრული კლინიკური და ბაქტერიოლოგიური გამოკვლევა, მალარია, Opermeyer-ის სპიროჰეტები და სხვა. შარდს, განავალს, ნახველს, რძეს, ლორწოს, ჩირქს, ხერხემლის ტვინის სითხეს, კუჭის სითხეს და სხვა. ამზადებს აუტოგენიურ ვაქცინას. 26 მაისის (ოლღის) ქუჩა. გაბაანთ შესახვევი № 3. მაღალა მიიღება დილის 9—1 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე.

ექიმი მ. ა. შაზრანი

სპეციალურად სიფილისი და მისი შედეგები (შეშხაპუნება „606“ და „914“. ვენერიული (ტრიპერი) და საშარდე ორგანოების სნეულებანი. ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილის 8—11 და საღამოს 5—8 საათამდე. კვირაობით მხოლოდ დილით მისამართი: ოლღას ქუჩა № 33

ექიმი დ. ა. ხარაძე.

იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ საღამოს 6—7 საათამდე. ჩერქეზიშვილის ქუჩა № 87. ვეტერის აუდიტორიის ახლო.

დოქტორი მ. გოლდშტეინი.

თვალის ავადმყოფობანი. ამორჩევა სათვალეებისა. მიღება 8—12 საათამდე და საღ. 4—7 დე ნიკოლოზის ქ. № 32.

ექიმი ქალი ჩ. ა. ზოვდა-ხაზაზაშვილი მედიცინის დოქტორი ჟენევის უნივერსიტეტისა და ედინბურგის მედიკურ ქირურგიული კოლეჯისა. იღებს ყოველ დღე შინაგან ქალის და ვენერიულ ავადმყოფთ და იძლევა საბუთი დარიგების სიფილისის წამლობა (606—914) დილის 10—12 ს. და საღამოს 5-6 ს. პლეხანოვის პრ. № 119, ტელეფონი № 9—26.

ექიმი იოსებ რაჟდენის ძე ცინცაძე

იღებს ვენერიულ სნეულ. ავადმყოფთ საღამოს 5—7 საათ. ყოველდღე. პლეხანოვის პრ. № 121, ბინა 4, ტელეფონი 11—06.

ექიმი ბ. დ. ძიძიშვა

სიფილისი და ვენერიული სნეულებანი. შეშხაპუნება „606“ და „914“ მიღება დილით 9—11, საღამოთი 4—6 ს. მიხეილის პროს. სასტუმრო „ნოე“-ს პირდაპირ № 116. ტელ. 14—28.

ექიმი დ. ი. ჯაფარიძე

ღებულობს შინაგან, ყურის, ყელის და ცხვირის სნეულობით ავადმყოფებს დილის 12—1 ნახ. საათ. საღამოს 5—6 საათ. მისამართი: ჩოდათოვის ქუჩა № 1. ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ, ტელეფონი 16—65.

სახელმწიფო თეატრი

(ოპერა ს. ი. ევლახიშვილის ხელმძღვანელობით)

სამშაბათს, 14 ოქტომბერს

აბესალომ და ეთერი

ოთხშაბათს, 15 ოქტომბერს **ბ ო ჰ ე მ ა.**

(ნ. 1—1)

ქ. ჭიათურის სრულუფლებიან გიმნაზიაში

საჭიროა მათემატიკისა და ფიზიკის მასწავლებელი.

ჯამაგირი ექნება 18 გაკვეთილისა. კლასის დამრიგებლობა და პედაგოგიური საბჭოს მდივნობა.

მისამართი: ჭიათურა, გიმნაზიის დირექტორს.

(2680—2—1)

იბეჭდება და პირველი ნოემბრისათვის გამოვა გასასყიდათ

საქართველოს პროფესიონალურ კავშირთა

პირველი ყრილობის ოქმები

წიგნი იქნება დაახლოვებით 80—100 გვერდი და ეღირება კავშირებისათვის 12 მან., კერძო პირებისათვის კი 15 მან. წიგნების შეკვეთა შეიძლება მხოლოდ საქ. პროფ. კავშ. ცენტრ. საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტში: თფილისი, რუსთაველის ქ , № 15, არამიანცის სახლი, მეოთხე სართული, მე 10 ოთახში. (ნ. 5—1)

სახალხო განათლების სამინისტროს ნებართვით ქ. თფილისში იხსნება

ინსტიტუტი ადამიანის ჰარმონიული განვითარებისა

გ. ი. გიურჯიევის სისტემით.

ინსტიტუტში მიიღებიან ბავშვები და მოზრდილები ორთავე სქესისა.—მეცადინეობა დილით და საღამოთი. სავალდებულო სამეცადინო საგნები:

1) გიმნასტიკა: რიტმული, საექიმო, პლასტიური, ძველი—„სარწმუნოებრივი“, „ჯიუ ჯიტცუ“,

2) ვარჯიშობა განსავითარებელი: ნებისა, ყურადღებისა, აზროვნებისა, ემოციის, ინსტინქტის მეხსიერების, გულის ყურის, სმენის, ხმისა და სხვ.

სურვილის და მ ხედვით მსურველთ შეუძლიან შეისწავლონ თეორეტიულად და პრაქტიკულად

3) მუსიკა.

4) მხატვრობა და მექანდაკეობა.

5) ცეკვა: ძველი სარწმუნოებრივი, აღმოსავლეთური, ევროპიული და ხალხური,

6) ენები: (პრაქტიკული მეცადინეობით) რუსული, ქართული, სომხური, თურქული, ბერძნული, იტალიური, გერმანული, ფრანგული, ინგლისური და სხვ.

7) მეურნეობა: კულინარია, ჭრა-კერვა, ხელსაქმეობა და სხვ.

8) ხელოსნობა: ზეინკლობა, დურგლობა, მეჩექმეობა, მკერაობა და სხვ.

9) წაიკითხება ლექციები: ფსიქოლოგიაზე, ფილოსოფიაზე, რელიგიაზე, პედაგოგიკაზე, ფიზიოლოგიაზე, ჰიგიენაზე ესტეტიკაზე და სხვ

ინსტიტუტის ხელმძღვანელები: ქანი ზალცმან მატინიონი, ვ. ე. ქუკოვი, მედ. დ—რი კ. კ. ჩორნი, მედიც. დ—რი ნევროპოტალოგი ა. რ. ბერნვალი, პროფ. ფ. ა. გარტმანი, პ. დ. უსპენსკი, ინჟინერი მექანიკი ა. ნ. პეტროვი და სხვ. წინასწარი ჩაწერა სწარმოებს სახელმწიფო თეატრის კანტორაში დილის 11—1 საათ. და საღ. 7—9 საათ. დაწვრილებითი ცნობების გაგება იქვე.

(2683—1—1)